

11.2024
JG 28
#08

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand

FR-DE-EN
Traductions
Übersetzungen
Translations

FIGURANDT ILKE FROYEN

**'Bibliotheken blijven
bijzondere plekken'**

**Lokale
bestuurskracht
vergroten**

LEVENSKUNST MET NOËMI WILLEMEN
EN VEERLE MALSCHAERT

Zie mij graag

FOR ROSA

**Een gezicht
geven aan de
klimaatlachtoffers**

**Nieuwe Vlaamse
regering wil
een totaalplan
Nederlands**

Aandacht voor natuurherstel in Waalborrepark

DE KETTING

Eliane Roofthoof (77) uit Overijse werd door Kristin Van Orshoven aangeduid om **de ketting** voort te zetten. Roofthoof zet zich in voor de medemens, in het bijzonder voor de slachtoffers van de overstromingen in Wallonië.

INHOUD

- 06 Van Asse tot Zaventem
- 07 De maand
- 10 FiguranDt
- 13 Markante figuren
- 21 Politieke tongen
- 23 Middenin
- 32 Gemengde gevoelens

Intens genieten van wat is

Eliane Roofthoof is geboren in Antwerpen, groeide op in Schaarbeek en woont nu in Overijse met haar echtgenoot, met wie ze 22 jaar een nieuw samengesteld gezin vormt. Ze heeft een dochter, een volwassen kleindochter en een volwassen kleinzoon. Haar man heeft vier kinderen en negen kleinkinderen. Ze is gepensioneerd verpleegkundige en werkte na één jaar in een ziekenhuis in Antwerpen bij het PMS/CLB en het vormingscentrum voor de CLB's van het Gemeenschaps-onderwijs. 'Enkele jaren voor mijn pensioenering volgde ik cursussen voetreflexologie; sinds 2004 heb ik mijn eigen praktijk. Je kan bij mij terecht voor voetreflexologie, reiki, kobido (Japanse massage van hoofd, gelaat, nek en schouders), oorkaarsen en psychozone harmonisatie. Ik geef ook opleiding in reiki. Dat staat voor energiewerkende heling.'

Hulpactie

Roofthoof zet zich als vrijwilliger in voor de medemens. 'Onmiddellijk na de overstromingen in juli 2021 startte ik, samen met mijn man, een hulpactie voor de getroffen en in Wallonië. Dankzij heel veel donateurs en vrijwillige chauffeurs hebben we honderden transporten naar Wallonië kunnen uitvoeren. Enkele keren konden we rekenen op de hulp van de gemeenten Overijse en Hoeilaart. Met die transporten hebben we gedurende drie jaar mee het verschil kunnen maken. Recent hebben we de laatste levering van goederen gedaan. Door de acties veranderde bij onze Waalse landgenoten de perceptie over de Vlamingen. We hoorden vaak: *Heureusement*

qu'on a les Flamands.'

'Nu deze actie is afgerond, heb ik weer wat meer tijd voor mijn hobby's: zingen, muziek spelen, tuinieren, wandelen, breien, haken, kruiswoordraadsels invullen, lezen, studeren, borduren, schilderen op steentjes,... en mijn praktijk natuurlijk. Ik maak ook sleutelhangers met vilten hartjes voor het goede doel; het materiaal en het werk zijn mijn donatie. Met mijn volgende goede doel wil ik de vzw Sporen steunen, een kinder- en jeugdtehuis. Ik houd ook palliatieve patiënten gezelschap, zodat de mantelzorger er even tussenuit kan.'

Fijn contact

Roofthoof woont graag in de Rand. 'Ik woonde 17 jaar in Vilvoorde en nu al 22 jaar in Overijse. Ik ben de liefde gevolgd. Met natuur en cultuur vlakbij, is het hier aangenaam wonen. De streek heeft veel troeven. Ik heb ook een fijn contact met onze burens. Het zijn vriendelijke mensen.'

'Mijn toekomstplannen? Ik ga sleutelhangers en beschilderde steentjes verkopen. Voor het goede doel. Ik noem ze *dankbaarheidsteentjes*. Ze zijn net groot genoeg om in je broekzak te steken. Ze helpen om bewuster dankbaar te zijn. Want we hebben het hier toch goed, ondanks alles. We zijn het zo gewoon geworden dat we het vanzelfsprekend vinden. Maar als je om je heen kijkt, beseft je dat het vlug kan veranderen. Bewust dankbaar zijn, doet iets met je. In de toekomst zie ik mezelf meer sporten, genieten van de natuur, en vooral intens genieten van wat is.' •

TEKST Joris Herpol – FOTO Filip Claessens

CULTUUR

Wasco'ing on?

Wat is er leuker dan je vrij uitdrukken en buiten de lijntjes kleuren? In Wasco! laten choreograaf Lisbeth Gruwez en muzikant Maarten Van Cauwenberghe tien jonge performers dansen en schilderen op jazzmuziek.

UIT IN DER RAND

EN OOK

- 04 Lokale bestuurskracht vergroten
- 09 Jonge wind
Victorine Mpanze Kwamy
'Een goed gesprek kan fantastisch zijn'
- 20 Anja Marchal
'Werken zorgt voor verbinding'
- 22 Laiteries uit vervlogen tijden

VERDELING RandKrant november wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

Zie mij graag
 ‘We zoeken een uitweg om overeind te blijven in een wereld waarin je overbevraagd, overprikkeld en overspannen jezelf probeert staande te houden.’ Levenskunst met Noëmi Willemen en Veerle Malschaert over het moederschap.

**GR Groene Gordel - etappe 3
 Van Tervuren naar Kortenberg**

‘Net buiten Vosseme kan het contrast met het eerste deel van onze etappe moeilijk groter zijn. Plots staan we op een breed plateau met een schitterend panoramisch uitzicht over de omliggende velden.’

Water krijgt meer ruimte

Met de Zuunbeek zijn we aan de laatste rivier toe in onze reeks over waterlopen in de Rand. Deze waterloop is mooi opgewaardeerd en kent een vrij natuurlijk verloop. Waar ze vroeger vaak voor wateroverlast zorgde, is daar de laatste jaren heel wat rond gebeurd.

🕒 Filip De Rynck

Lokale bestuurskracht vergroten

Er wordt naar hen gekeken voor van alles en nog wat, maar heel wat gemeenten hebben het financieel en bestuurlijk moeilijk. 'In veel gemeenten is de gebrekkige bestuurskracht problematisch. Ze botsen voortdurend op hun grenzen en beperkingen,' zegt Filip De Rynck.

TEKST Gerard Hautekeur – FOTO Filip Claessens

Filip De Rynck, hoogleraar emeritus bestuurskunde aan de UGent, is al zijn hele leven met de bestuurskracht van lokale besturen en met de organisatie van het binnenlandse bestuur in Vlaanderen bezig. Hij wijst erop dat de uitbouw van sterke lokale besturen moet samengaan met een andere, efficiëntere werking van de Vlaamse overheid.

De Rynck schreef mee aan een rapport over de toekomstvisie van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing op het lokaal en het binnenlands bestuur in Vlaanderen. De con-

cretisering van die langetermijnvisie moet leiden tot minder gemeenten met méér bestuurskracht, zodat ze hun maatschappelijke opgaven beter aankunnen. Dat geldt ook voor de Rand met zijn faciliteitengemeenten.

Betere dienstverlening

'De bestuurlijke reorganisatie en de fusie van gemeenten zijn geen doel op zich, maar een middel voor een beter beleid en een betere dienstverlening', benadrukt De Rynck. 'Temeer omdat de overheid voor almaar

complexere opgaven staat, zoals blijkt uit onze analyse van elf beleidsdomeinen waaronder wonen, zorg, open ruimte, mobiliteit, energie, water en klimaat.'

'Het rapport, dat ik samen met Lieven Janssens (professor bestuurskunde aan de Universiteit Antwerpen en 18 jaar burgemeester van Vorselaar) schreef, is niet ons persoonlijk standpunt. We schreven de toekomstvisie vanuit het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (SBV) dat wordt gedragen door alle Vlaamse universiteiten. Het was toenmalig Vlaams minister Bart Somers (Open Vld) die de opdracht aan het SBV toevertrouwde.'

'Ons rapport over de toekomstvisie op het lokaal en binnenlands bestuur in Vlaanderen steunt op een grote consensus en is het resultaat van een intense dialoog met collega-academici, experts op het terrein en het middenveld, leidende ambtenaren van de Vlaamse administratie, en lokale besturen. Wij houden de pen vast en regisseren die interactieve dialoog. Deze toekomstvisie moet richtinggevend zijn voor de bestuurlijke organisatie tot 2030-2040.'

Zwakke besturen

Het pleidooi voor sterkere lokale besturen valt niet uit de lucht. 'In veel gemeenten is de gebrekkige bestuurskracht problematisch. Ze botsen voortdurend op hun grenzen en beperkingen', vervolgt De Rynck. 'Zo zijn er in tal van kleinere gemeenten éénpersoonsdiensten. Er is één ambtenaar voor cultuur en vrije tijd bijvoorbeeld, die dit soms nog moet combineren met andere taken. Als die ene (overwerkte) persoon wegvalt, stopt de dienstverlening voor dat beleidsdomein. Of neem nu de kinderopvang. In het beste geval heeft de gemeente iemand die instaat voor het beheer van de kinderopvang, maar ze heeft niemand om een beleid inzake kinderopvang uit te stippelen. Almaar meer gemeenten doen steeds vaker een beroep op dure consultants. Dit zijn een paar illustraties van een zwakke interne bestuurskracht waardoor de basisdienstverlening ondermaats blijft of in het gedrang komt.'

Daarnaast wijst De Rynck op de zwakke externe bestuurskracht. 'De burgemeester of de bevoegde schepenen neemt deel aan intergemeentelijk overleg, zoals de politiezone, de eerstelijnszorg of de vervoersregio. Uit onze gesprekken met lokale bestuurders blijkt dat er in de meeste gemeenten niemand van de gemeentelijke administratie de agenda van dergelijke vergaderingen inhoudelijk

voorbereid. Als de burgemeester niet is voorbereid op het overleg van de politiezone bijvoorbeeld is het de politiechef die de discussies domineert en is er nauwelijks enige gemeentelijke aansturing van het veiligheidsbeleid. Tussen haakjes: in slechts 68 van de 300 Vlaamse gemeenten is er een ambtenaar die bezig is met integraal veiligheidsbeleid. Ik zie de gevolgen van de gebrekkige bestuurskracht almaar toenemen. Het verzwakt het vertrouwen tussen burger en bestuur.’

Fusies in de Rand

‘Vanuit die realiteit pleiten we heel nadrukkelijk voor fusies. Die moeten leiden tot gemeenten met een grotere bestuurskracht’, vervolgt De Rynck. ‘Stel dat na de fusie in plaats van een éénpersoonsdienst voor stedenbouw en ruimtelijke ordening een ploeg ambtenaren de dienst uitmaken. Dan creëer je een veel sterkere ambtelijke basis waar veel meer expertise aanwezig is en waarbij ambtenaren zich kunnen specialiseren. Het biedt perspectieven voor ambitieuze ambtenaren en politici, die werk kunnen maken van een betere dienstverlening aan de burger. Dit blijkt ook uit de praktijk van enkele van de recent gefuseerde gemeenten, die stabiel en duurzamer zijn.’

‘Wat de voorstellen voor fusies betreft, hebben we ons laten inspireren door een veertigtal sleutelfiguren, onder andere door mensen die actief zijn in de Rand. Het viel ons op dat zeker in de faciliteitengemeenten de behoefte aan meer bestuurskracht enorm groot is. Ze zijn nagenoeg allemaal vragende partij om bij de fusieprocessen te worden betrokken. Het wordt nu door juristen onderzocht welke wettelijke aanpassingen nodig zijn om eventuele fusies van faciliteitengemeenten met omliggende gemeenten mogelijk te maken.’

‘Tegen eind november komen we naar buiten met verschillende scenario’s van fusies voor een bepaald gebied, dus ook voor de Rand. We hebben voor heel Vlaanderen een 45-tal zoekzones afgebakend op basis van centrumfuncties, tradities in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en elementen van bestuurskracht. Daarin werken we nu verschillende alternatieve scenario’s uit, zoals voorstellen voor kleinere of grotere fusies. De uiteindelijke keuze maken wij als bestuurskundigen niet. Ze hangt af van lokale factoren, bestaande samenwerkingsverbanden en andere pragmatische overwegingen.’

Ondersteuning door de Vlaamse overheid

Dat het lokale bestuur moet worden versterkt, staat volgens het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing buiten kijf, maar het vergt volgens De Rynck een andere organisatie en ingesteldheid van de Vlaamse overheid. ‘Zij moet een beleid voeren dat veel meer is afgestemd op de eigenheid van de diverse regio’s in Vlaanderen, ook op die van de Rand. In onze contacten met de departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie constateren we dat ze dit belangrijk vinden, maar dan enkel en alleen voor het beleid van de eigen sector. Dat vind ik problematisch. De vervoersregio bijvoorbeeld mag enkel met

“ **In veel gemeenten is de gebrekkige bestuurskracht problematisch. Ze botsen voortdurend op hun grenzen en beperkingen.**

vervoer bezig zijn, maar je kunt toch niet over het mobiliteitsbeleid discussiëren als je het daarbij ook niet hebt over het woonbeleid en de ruimtelijke ordening. In plaats van een sectorbeleid is er op lokaal niveau nood aan een geïntegreerd beleid. De Vlaamse overheid moet zich daarop organiseren en meer Vlaamse ambtenaren inzetten in de regio’s die met kennis van het terrein met de lokale besturen onderhandelen en programma’s ontwikkelen. De Vlaamse administratie moet zich met andere woorden meer gebiedsgericht organiseren.’

Lokale partnerschappen

Volgens De Rynck moeten we meer inzetten op lokale partnerschappen om de maatschappelijke problemen en uitdagingen aan te pakken. ‘Ik denk hierbij aan

de eerstelijnszones met een netwerk van eerstelijnsaanbieders in de zorg, gaande van huisartsen, maatschappelijk werkers, psychologen tot gezinszorg en thuisverpleging. Binnen een geografisch afgebakend gebied wisselen die eerstelijnswerkers kennis en informatie uit, stemmen hun werking op elkaar af en inventariseren de lokale zorg- en welzijnsnoden. Dit gebeurt in een partnerschap tussen de openbare sector, de non-profit en de profitsector. Tegenwoordig zijn er slechts een handvol gemeenten echt betrokken bij die eerstelijnszones. Het bewijst eens te meer dat alleen sterke lokale besturen een belangrijke rol kunnen spelen in die lokale partnerschappen. Op tal van domeinen zijn die partnerschappen van groot belang, zoals op het vlak van waterbeheer en integrale veiligheid. De Vlaamse en de federale overheid moeten zich in hun beleid sterker richten op de ondersteuning van de lokale partnerschappen.’

Democratische crisis

‘Het vertrouwen in de overheid is laag. Ons pleidooi voor een sterker lokaal bestuur is ook gestoeld op een betere opbouw van de democratie. Dit begint voor ons op het lokale niveau, waar je met burgers over beleidskeuzes in gesprek gaat, en soms in conflict komt. Denk aan het mobiliteitsbeleid en de invoering van lage-emissiezones. Het is uitgerend op het lokale niveau dat je de democratie vitaal maakt door gebruik te maken van de kennis van burgers en het middenveld. De participatie van burgers is cruciaal, maar het vereist veel kwaliteit van de bestuurders om daarmee om te gaan en hun inbreng in het beleid te vertalen. In dit verband pleiten we voor de herwaardering en de versterking van de gemeenteraad.’ ●

 www.toekomstvisievlaanderen.be

Stärkung der lokalen Verwaltungskapazität

Man wendet sich mit allen möglichen Anliegen an sie, aber viele Gemeinden haben mit finanziellen und administrativen Problemen zu kämpfen. „In vielen Gemeinden ist die mangelnde Verwaltungskapazität problematisch. Sie stoßen ständig an ihre Grenzen und Einschränkungen“, so Professor Filip De Rynck. „Die Reorganisation der Verwaltung und die Zusammenlegung von Gemeinden sind kein Selbstzweck, sondern ein Mittel für eine bessere Politik und bessere Dienstleistungen.“ Die lokale Verwaltung muss verstärkt werden, doch dies erfordert eine andere Einstellung seitens der flämischen Regierung. „Sie muss eine Politik verfolgen, die viel stärker auf die Eigenheit der verschiedenen Gebiete Flanderns abgestimmt ist.“ De Rynck zufolge müssen wir auch mehr auf lokale Partnerschaften setzen.

© dl

Extra kinderopvangplaatsen

HALLE-VILVOORDE Kinderopvang 3Wplus heeft van de Vlaamse overheid middelen gekregen om 119 extra opvangplaatsen voor baby's en peuters te creëren. 'Voor toekomstige en jonge ouders in Halle-Vilvoorde is het geen evidentie om een plekje te vinden bij een onthaalouder of in een kinderdagverblijf', vertelt Nele Macharis, teamleider Kinderopvang bij 3Wplus. 'Het Vlaamse gemiddelde van 44,3 plaatsen per 100 kinderen van 0 tot 3 jaar wordt in geen enkele van de vier zorgregio's gehaald. Van de 59 zorgregio's

in Vlaanderen bengelt zorgregio Vilvoorde helemaal achteraan met een gemiddelde van 32,55 opvangplaatsen per 100 kinderen.' Met het extra geld van de Vlaamse overheid opent 3Wplus vier nieuwe kinderdagverblijven. 'Het gaat om crèches in Asse, Dilbeek, Drogenbos en Vilvoorde, samen goed voor 100 plaatsen. De nieuwe crèche in Asse is intussen al open. In de loop van volgend jaar volgen de andere drie. Daarbovenop worden drie bestaande crèches van ons in Strombeek-Bever en Diegem uitgebreid met in totaal 19 plaatsen.' - TD

NIEUW

Volg het nieuws uit onze regio nu ook via de gratis downloadbare Ring&Rand app.

Fietsbruggen

MACHELEN/ZAVENTEM/TERVUREN Begin oktober is op de grens van Machelen met Zaventem, vlak bij de NAVO, de langste fietsbrug van Vlaanderen geopend. De brug is 710 meter lang en overspant de Leopold III-laan. 'Fietsers kunnen snel en veilig van Zaventem naar Machelen en omgekeerd', zegt Marijn Struyf van de Werkvennootschap. 'De brug maakt deel uit van de Werken aan de Ring, waarmee de Vlaamse overheid naast de optimalisering van de Ring rond Brussel ook zorgt voor nieuwe fietsinfrastructuur in de regio.' Onlangs werd in dat kader ook een nieuwe *houten kokerbrug* geplaatst voor fietsers en voetgangers over het Vierarmenkruispunt in Tervuren. De brug weegt 278 ton en heeft een overspanning van 67,5 meter. 'Het Vierarmenkruispunt is al jaren gekend voor grote verkeersdruk. Het drukke verkeer weegt op de verkeersveiligheid, ook voor fietsers en voetgangers', aldus Struyf. 'Het kruisend verkeer van fietsers, voetgangers en auto's zorgt voor extra vertragingen. De bouw van deze fiets- en voetgangersbrug zorgt voor een veilige overstek van het kruispunt. Veilige en snelle verbindingen als deze zijn nodig om mensen op de fiets te krijgen.' - TD

© dl

© dt

Ballonloods wordt leslokaal

RELEGEM De provincie Vlaams-Brabant verkoopt de beschermde ballonloods op de PIVO-site in Relegem voor 1 symbolische euro aan cc Belgo-Aramese Jeugd vzw. Die organisatie gaat de loods heropbouwen volgens de originele plannen, om er leslokalen van te maken. 'De ballonloods is een onderdeel van de voormalige Serge Ecksteinkazerne', vertelt gedeputeerde Tom Dehaene (cd&v). De loods werd in 1922 gebouwd en diende voor het opslaan en het onderhoud van luchtballonnen en zeppelins. Na de Tweede Wereldoorlog werd ze gebruikt voor de stockage van zware kranen. Sinds de jaren 70 staat de loods leeg. 'We zijn blij dat er nu eindelijk een herbesteding is gevonden. Dankzij het akkoord met cc Belgo-Aramese Jeugd vzw voor de verkoop en heropbouw van de loods kan er na 50 jaar leegstand en bijna 25 jaar na de bescherming een invulling komen voor de ballonloods.' Tegen de ballonloods zullen twee volumes aangebouwd worden en er komt ook een ondergrondse parkeergarage. - TD

Natuurhuis Maalbeekvallei

GRIMBERGEN In een kleine polyvalente zaal in het Jeugd Ontmoetingscentrum heeft Natuurpunt een gloednieuw informatie- en natuureducatief centrum geopend: het Natuur.huis. Het ligt aan het Oyenbrugpark dat nu wordt aangelegd door de Vlaamse Landmaatschappij. Iedere tweede zondag van de maand is het Natuur.huis open tussen 14 en 16 uur. 'Iedereen die de Maalbeekvallei komt bezoeken kan er terecht voor gratis informatie over wandelingen en fietstochten, en allerlei tips om de tuin natuurvriendelijker in te richten of wat je kunt doen voor vlinders, vogels, egels of vleermuizen. Tijdens de openingstijden kun je hier ook picknicken en een drankje bestellen', aldus Tom Ameye, voorzitter van Natuurpunt. Hij verduidelijkt dat Natuurpunt twee soorten bezoekerscentra heeft. 'Aan de ene kant het volwaardige bezoekerscentrum dat uitgebaat wordt door professionele krachten, aan de andere kant het Natuur.huis dat beperkter open is en door vrijwilligers wordt gerund. 'We zijn blij dat de gemeente de ruimte ter beschikking stelt. Op termijn kijken we of we de openingstijden kunnen uitbreiden en willen we ook de band met het nabijgelegen recreatief vliegveld aanhalen.' - GH

Nieuwe klimaat-neutrale kringwinkel

VILVOORDE Langs de Mechelsesteenweg in Vilvoorde is de nieuwe kringwinkel opengegaan. De oude winkel, die niet meer voldeed aan de huidige veiligheids- en duurzaamheidsnormen, ging tegen de vlakte. 'We kozen voor een klimaatneutrale nieuwbouw met hergebruikte materialen en duurzame bouwtoepassingen', zegt Luc Daelemens, directeur van kringwinkel-koepel ViTes. De nieuwe winkel in Vilvoorde is 1.400 m2 groot en herbergt jaarlijks 1 miljoen tweedehandsspullen: van kledij over boeken en meubelen tot elektro en fietsen. Dankzij de nieuwe winkel hoopt ViTes zijn klantenbestand verder te doen groeien van 85.000 naar 100.000 klanten op jaarbasis. Op de nieuwe site met de winkel en ateliers werken meer dan 160 mensen met minder kansen op de arbeidsmarkt. - TD

© dt

© dt

- De Palokewijk in **Dilbeek** wordt blauwe zone met bewonerskaart om de parkeerdruk in de wijk te verminderen.
- De begraafplaats in **Nossegem** wordt, in samenwerking met Regionaal Landschap Brabantse Kouters, uitgebreid met een natuur-begraafplek waar biologisch afbreekbare urnen kunnen worden begraven.
- In **Vilvoorde** is de bouw van de nieuwe brandweerkazerne aan de Medialaan gestart. Kostprijs: 12,7 miljoen euro.
- Het woonproject Arboreto met in totaal 59 appartementen op de vroegere GITO-site aan de Brusselsesteenweg in **Tervuren** is klaar.
- De tentoonstelling ReThinking Collections in het Africa-museum in **Tervuren** wordt verlengd tot 1 december.
- Met brasserie Brazzaville sluit de laatste horecazaak op het gemeenteplein in **Wolvertem**.
- De verkiezing van de mooiste boom van **Meise** werd gewonnen door een notelaar van 120 jaar oud in de Krommestraat.
- De bouw van het nieuwe ziekenhuis AZ Jan Portaels in **Vilvoorde** is gestart. De totale kostprijs wordt geschat op 200 miljoen euro.
- Aan het Prinsenbos in **Grimbergen** komt een nieuwe, avontuurlijke speeltuin. Kostprijs: 200.000 euro.
- Aan het psychiatrisch ziekenhuis Sint-Alexius in **Grimbergen** werd een stilte-tuin geopend.

© dt

- De gemeentelijke loods aan de Nijverheidslaan in **Strombeek-Bever** wordt gerenoveerd en daarna ingezet als jeugdinfrastructuur.
- De theaterzaal van cultureel centrum de Meent in **Alseberg** kreeg nieuwe zitjes.
- De speelplaats van de lagere school Wauterbos in **Sint-Genesius-Rode** is onthard en heeft voortaan ook houten hutten en een waterparcours.
- De provincie gaf groen licht voor de omvorming tot kleinschalige horecazaak van de vroegere boswachterswoning aan de Sint-Michielsdreef in **Sint-Genesius-Rode**.
- In het vernieuwde dorpscentrum van **Drogenbos** opent eind volgend jaar een nieuw kinderdagverblijf, goed voor de opvang van 26 kinderen.
- **Meise** is op zoek naar kandidaten die twee weiden in het Neromhof willen onderhouden door er hun dieren te laten grazen.
- De wijkwerking van de politiezone AMOW krijgt een vaste stek in Campus W in **Wemmel**.
- 28 minder mobiele mensen maakten in **Merchtem** tijdens de verkiezingsdag gebruik van de vervoersdienst van de gemeente.
- Judoref Luna Bouquet (17) uit **Merchtem** is tijdens de wedstrijd Officials van het jaar voor de amateursporten verkozen tot strafste persoonlijkheid in de categorie -18 jaar.
- De tweede job- en opleidingsbeurs Jobop in het VDAB-opleidingscentrum in **Vilvoorde** was met 1.300 bezoekers een groot succes.
- Ook de jobbeurs van de interlokale vereniging van **Wemmel, Asse** en **Dilbeek** lokte zo'n 200 werkzoekenden. – JH

© di

①

Vrijtijdscentrum 't Gezel

ZELLIK Na meer dan tien jaar plannen maken, heeft Zellik met 't Gezel eindelijk een gloednieuw vrijetijdscentrum. Op de site aan de Noorderlaan opende een nieuwbouw met onder meer een nieuwe bibliotheek, een podiumzaal met foyer, een eetcafé, een welzijnsloket, Chiro-lokalen en een OverKop-huis. Verenigingen kunnen er terecht in een van de vele lokalen. 't Gezel ligt in een nieuw aangelegde gemeentetuin, die naast een ligweide ook zeven speciale cirkels telt voor sport, spel en ontspanning. Nu 't Gezel de deuren heeft geopend, worden het oude cultuurcentrum Den Horinck en de aanpalende jeugdlokalen afgebroken. – TD

Renovatie vredegerecht

GRIMBERGEN In Grimbergen start nog dit jaar de renovatie van het oude vredegerecht, dat in 2017 de deuren sloot. Het gebouw uit de 17e eeuw behoort tot de Charleroyhoeve en maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht. Jeugdbeweging KSA, die in Grimbergen al enkele jaren geen eigen lokalen meer heeft, krijgt er binnenkort opnieuw onderdak op de bovenste verdiepingen. Andere ruimtes zullen door verenigingen gehuurd kunnen worden, net zoals dat nu al het geval is met de rest van de Charleroyhoeve. De kostprijs van de volledige renovatie wordt geschat op 1,9 miljoen euro. De gemeente Grimbergen kreeg voor het project 200.000 euro subsidies van de Vlaamse overheid. Bedoeling is dat de werken begin 2026 klaar zijn. – TD

Groot transitkamp

GRIMBERGEN Randy Buelens en Frans Van Humbeek schreven een boeiend en rijk geïllustreerd naslagwerk over de historiek van het Vliegveld Grimbergen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Frans Van Humbeek uit Grimbergen schrijft al vijftig jaar over de luchtvaart en specialiseerde zich in de geschiedenis van de Belgische vliegvelden. Hij spendeerde vele uren op het nabijgelegen vliegveld van Grimbergen en ontdekte al snel dat er bitter weinig informatie was over de nochtans rijke geschiedenis. Voor zijn eerste publicatie over het vliegveld van Grimbergen dook hij in de archieven, correspondeerde met oudgedienden die ooit op het vliegveld verbleven en verzamelde getuigenissen van omwonenden.

Zijn ontmoeting met onderzoeker Randy Buelens uit Strombeek-Bever wierp een nieuw licht op de geschiedenis van het vliegveld. Het deed hen besluiten om een nieuwe, gezamenlijke publicatie uit te brengen. Buelens studeert aan de Thomas More Hogeschool en is geïnteresseerd in de geschiedenis uit de periode 1935-1945. Buelens wist dat er Duitse en Britse soldaten hadden verbleven, maar tot zijn verbazing ontdekte hij met zijn metaaldetector een enorme hoeveelheid Amerikaans materiaal uit de Tweede Wereldoorlog. Het gaat onder meer om uniformen, helmen, bajonetten, insignes, het zilveren embleem van het *American Red Cross*, munten, onderdelen van jeeps en vliegtuigen. Hij kon die overduidelijk linken aan de Amerikaanse bataljons die op het eind van de Tweede Wereldoorlog het Vliegveld Grimbergen gebruikten als thuisbasis en het *Camp White Tie* doopten.

In tegenstelling tot wat eerder werd aangenomen, ging het niet om een paar kleine bataljons, maar om een transitkampement van ongeveer 11.000 Amerikaanse soldaten, die hier wachtten tot ze konden inschepen op een boot in Antwerpen of Le Havre om terug naar huis te varen. Het vinden van voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog, die tachtig jaar onder de grond lagen, is op zich bijzonder, maar wat hen echt uniek maakt, is het verhaal achter die artefacten die je kunt lezen in de gloednieuwe publicatie *Vliegveld Grimbergen – Van aanleg tot White Tie*. Om de vroegere Amerikaanse aanwezigheid in de verf te zetten, is op het vliegveld een nieuwe gedenkplaat onthuld. – GH

‘Een goed gesprek kan fantastisch zijn’

Victorine Kwamy (25) studeerde eerder human resources, en heeft ondertussen ook haar eerste masterjaar Meertalige Communicatie achter de rug. De studente uit Sint-Pieters Leeuw is heel sociaal, maar maakt ook graag tijd om te lezen en te leren.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Wanneer ervaar je echte geluksmomenten?

‘Wanneer ik bijzondere momenten deel met andere mensen. Als ik kan luisteren naar wat mensen graag doen, kan zeggen wat mezelf bezighoudt en een goed gesprek kan hebben over iets gemeenschappelijks, dan vind ik dat fantastisch. Een voorbeeld zijn de bijeenkomsten van de studentenvereniging African Youth Organization (AYO), waar ik voorzitter ben geweest.’

Wat maakt je ongelukkig?

‘Onrechtvaardigheid. Helaas heb ik van jongsaf moeten afrekenen met racisme en onrechtvaardigheid. Ik vind het erg als het mij overkomt, maar ook wanneer ik het bij anderen zie en merk dat er niets aan wordt gedaan.’

Wat zou je meteen doen als je eerste minister was?

‘Steel van de rijken en geef het aan de armen, is mijn eerste gedachte. Het is soms schokkend om vast te stellen dat mensen die dicht bij jou staan heel andere gedachten hebben over bijvoorbeeld de kloof tussen arm en rijk. Sommige mensen denken dat een groot fortuin ook voor hen haalbaar is, terwijl ze veel

dichter bij een arm persoon of een dakloze staan.’

Welk voorwerp zou je niet kunnen missen, behalve je smartphone?

‘Mijn koptelefoon. Ik luister bijna constant naar muziek. Of naar een podcast. Soms heb ik een koptelefoon op terwijl ik niets beluister. Gewoon om niet gestoord te worden. Ik ben open en sociaal, maar ook snel afgeleid.’

Wat is het beste dat de digitale wereld heeft voortgebracht?

‘WhatsApp. Ik heb een hele grote familie die een beetje overal ter wereld woont. Met WhatsApp is het heel makkelijk om met hen in contact te blijven. We moeten niet meer naar cybercafés om te bellen. Daarnaast denk ik aan pdf-files. Omdat ik graag lees, maar niet altijd de tijd heb om naar de bibliotheek te gaan, of er niet de boeken vind die ik zoek. Die vind ik dan op pdf via internet.’

Wat is het meest speciale dat je persoonlijk al hebt meegemaakt?

‘De geboorte van mijn zus. We verschillen twaalf jaar en haar geboorte herinner ik me nog levendig. Hoe ze mij van school kwamen ophalen om naar haar te gaan kijken en ik haar

voor het eerst kon vasthouden. Dat was heel speciaal. Ze is mijn beste vriendin, mijn mini-ik.’

Wat wil je later worden?

‘Later is niet ver meer, want hopelijk studeer ik volgend jaar af. Ik ben gepassioneerd door human resources, en als ik wild mag dromen, zie ik mij als hr-directeur van een voetbalploeg of voetbalorganisatie. Omdat ik nogal empathisch ben, is de sociale sector iets te heftig voor mij. Human resources combineert het zakelijke met het menselijke en persoonlijke. En sinds mijn stage bij de voetbalbond interesseert de voetbalwereld mij omwille van de impact die voetbal kan hebben op mensen en maatschappij.’

Welke boek wil je iedereen aanraden?

‘Behalve de Bijbel zou ik *Kindred* van Octavia E. Butler aanraden. Een mix van science fiction en geschiedenis. Het gaat over een Afro-Amerikaanse vrouw die teruggaat naar de tijd van de slavernij, waar ze meemaakt wat haar voorvaders hebben meegemaakt. Heel heftig. Ik heb traantjes gelaten tijdens het lezen. Wanneer het over kolonisatie en slavernij gaat, weten sommige mensen niet waarover het gaat. Dat ging niet gewoon over gedwongen arbeid, het ging veel dieper, en de gevolgen zijn nog altijd zichtbaar en voelbaar.’

Wat is het mooiste plekje in je omgeving?

‘Ik dacht eerst aan de oude bibliotheek van Sint-Pieters-Leeuw omdat ik daar als tiener zoveel boeken heb gelezen. Uiteindelijk kies ik toch voor de Rozentuin in het Colomapark. Heel mooi. Ik wil er graag nog een keertje naartoe.’ ●

‘Bibliotheken blijven bijzondere plekken’

Ilke Froyen was erbij, bij de oprichting van het literatuurhuis Passa Porta. Na twintig jaar stapte ze over naar Cultuurconnect. Van Brussel naar Gent. Van print naar digitaal. Een enorme verandering. Eén constante blijft: de liefde voor het lezen.

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Waar komt jouw interesse voor lezen vandaan? ‘Het is hoe ik functioneer, hoe ik in de wereld sta. Ik ben opgegroeid in een gezin waar naar de bibliotheek gaan een deel van de gezinscultuur was. Die plek was als een tweede thuis. Ik heb er mooie herinneringen aan: als kind naar de bib gaan, dat uiteindelijk alleen mogen doen, zelf mogen kiezen, ... Ik heb goede herinneringen aan kleuterboekjes die ik *van buiten kon voorlezen*. Dat ik letteren zou gaan studeren, lag voor de hand. Dat ligt zo dicht bij wie ik ben en hoe mijn nieuwsgierigheid zijn weg zoekt. Wat ik zo bijzonder vind aan literatuur is de verdieping die je in boeken kan vinden. Ze zijn al heel mijn leven mijn compagnon de route. Mijn eerste stappen in de beroepswereld waren aan de universiteit als assistent Engelse literatuur, maar dan vroeg Paul Buekenhout, de oprichter van – toen nog – Het Beschrijf of ik zijn team wilde komen versterken. Zo kwam ik terecht in het groepje dat het literatuurhuis heeft opgericht, twintig jaar geleden. Dat is altijd grote liefde geweest.’

Passa Porta is vooral bekend als boekhandel, maar je hebt ook het

literatuurhuis met de lezingen, het tweejaarlijkse internationale festival en de schrijfresidenties om talent te ondersteunen. Passa Porta is veel breder en internationaler dan veel mensen vermoeden.

‘Eerst was er de literaire organisatie dan de *bookshop*. Het mooie aan het initiatief van Paul Buekenhout was dat hij ook de Nederlandstalige aanwezigheid in Brussel duidelijk wilde maken. Er waren verschillende partners bezig met literatuur. Daar is dan Het Groot Beschrijf uit gekomen. En daaruit volgde de idee dat we ook een literatuurhuis moesten hebben, want het was toch raar dat dat niet bestond in België? We wilden onze eigen, Nederlandstalige literatuur in een grotere context plaatsen; dat was het startpunt. Dat betekende dat we in het huis zelf ook meteen met onze Franstalige tegenhangers moesten samenzitten. Daarom heb je achter de schermen twee vzw’s: een Nederlandstalige en een Franstalige die samen invulling geven aan het literatuurhuis. Het was natuurlijk ideaal om daar meteen boeken bij te hebben. Dus zochten we een derde, commerciële partner in de vorm van een goede meertalige boekhandel. Die drie vormen samen het literatuurhuis. En als het ergens moest komen, moest het

in Brussel zijn. Internationaal moest het zijn. Een stad als Brussel vraagt daarom.’

Bij Passa Porta heb je veel boeiende schrijvers ontmoet uit de hele wereld. Wie is jouw absolute favoriet?

‘Sulaiman Addonia stal mijn lezershart met zijn prachtige beschouwing over zijn liefde voor het werk van Virginia Woolf tijdens een hommage-avond over de schrijfster in Passa Porta. Ik kijk dan ook heel erg uit naar Addonia’s nieuwe roman *De Zieners* die in oktober verscheen en ook bij Passa Porta werd voorgesteld.’

Doorheen de jaren is die multiculturaliteit alleen maar gegroeid.

‘Een literatuurhuis mag geen gesloten deur zijn. Vandaar ook de naam *Passa Porta*. Het is een nieuw uitgevonden naam die in verschillende talen makkelijk uit te spreken is. Er zit

“ **Wat ik zo bijzonder vind aan literatuur is de verdieping die je in boeken kan vinden. Ze zijn al heel mijn leven mijn compagnon de route.**

de suggestie in van een paspoort, een universele toegang tot de literatuur. En het betekent ook *passer la porte*: de lange gang naar de boekhandel. *Kom binnen, de deur staat open*. Dat zijn veel betekenissen, ja, maar dat mag als het over literatuur gaat.’ (lacht)

Is de mondialisering van de literatuur geen handicap voor de literatuur uit de relatief kleine Nederlandstalige taalgroep?

‘Het gaat om kruisbestuiving, om te tonen wie je bent en wat je hebt. En nieuwsgierigheid naar wie de ander is en wat die heeft. Als ik terugkijk op twintig jaar Passa Porta, dan was het een enorme rijkdom om thuis te zijn in die Nederlandstalige literatuur en dan bij collega’s uit een ander taalgebied gelijkaardige thema’s te vinden, of een manier om een bepaald onderwerp te benaderen. Dat is wat Passa Porta doet. Die kruisbestuiving

EN From pages to pixels

Present at the founding of the Passa Porta literature centre, Ilke Froyen transitioned to Cultuurconnect after twenty years, making the move from Brussels to Ghent and from print to digital. One thing that never changes is the joy of reading. ‘My way of being, my place in the world, is shaped by a childhood, where going to the library was part of our family culture, that place felt like a second home, and I have fond memories of *reciting children’s books by heart*. Reading fosters concentration, enables us to comprehend complex ideas, and connects us to society. This is essential. Digital platforms often provide easier access to literature, or new ways to share stories.’

trekt je blik open naar rest van de wereld. Daar ligt een enorme rijkdom, klaar om te ontdekken.'

Passa Porta ontvangt schrijvers in residence. Aan welke auteurs hou je na al die jaren warme herinneringen over?

'Ik heb veel boeiende herinneringen aan auteurs. Tijdens een residentie van een maand krijg je de kans om een auteur wat beter te leren kennen als mens. *The Time of Our Singing* van Richard Powers las ik in 2005 tijdens zijn residentie bij Passa Porta. Na het lezen miste ik de personages, zo was ik door het boek geraakt. Het was heel bijzonder om dat te kunnen delen met de schrijver zelf. Na die jaren is het nog steeds een van mijn lievelingsromans. De operabewerking staat eind oktober, begin november in de Munt.'

'De strafste ervaringen zijn die met gevolgde auteurs die voor een langere periode, als deel van het International Cities of Refuge Network, naar Brussel komen. De huidige resident Vafa Mehraeen is zo'n zachtaardige en inspirerende persoon, die het extreem zwaar te verduren had in zijn thuisland Iran. Ik ben onder de indruk van zijn veerkracht en zijn wil om te blijven schrijven en zich te blijven verzetten.'

Smartphones en sociale media zorgen voor een gebrek aan concentratie en dat zorgt er dan weer voor dat minder jongeren lezen. Zij beleven literatuur vaak anders. Groeit er een generatiekloof?

'Grote vragen! Waarop we met veel mensen een antwoord zoeken. Lezen betekent dat je je kan concentreren, dat je complexiteit tot jou kan nemen, dat je toegang hebt tot de maatschappij. Da's cruciaal. Er is een grote, gedeelde bekommernis in cultuur en onderwijs om ervoor te zorgen dat we dat niet kwijtraken. Er zijn veel manieren om dat te doen. Bij Passa Porta gebeurt dat vanuit een literaire hoek. Bij Cultuurconnect is die zoektocht ook bezig. Hoe kunnen digitale systemen ervoor zorgen dat groepen die we misschien niet bereiken, toch kunnen aanspreken? Het is een constante zoektocht, voorlopig zonder eenduidig antwoord.'

📍 **NAAM** Ilke Froyen – **WOONPLAATS** Brussel – **BEROEP** Algemeen directeur Cultuurconnect

Print is dood wordt wel eens geroepen. Worden boeken straks stoffige museumstukken uit het verleden?

'Dat denk ik niet. Ik heb net honderd dagen bij Cultuurconnect achter de rug. Onze kernopdracht is de digitale transformatie van de cultuursector begeleiden. Hoe kunnen we experimenteren om tot nieuwe vormen te komen? Hoe kunnen we teksten, boeken tot bij de lezers brengen? De digitale weg is vaak een manier om de drempel te verlagen. Of gewoon een nieuwe manier om verhalen tot bij mensen te brengen. Het is tof om zoveel collega's hier gedreven mee bezig te zien. Hoe kunnen we bibliotheken en podiumhuizen digitaal bijstaan zodat ze hun basisopdracht – publiek en lezers verwelkomen en begeleiden naar goed werk – kunnen vervullen? Digitaal kan je meer mensen bereiken. Of kan je mensen anders bereiken. Of je maakt meer ontmoetingen mogelijk. Podiumhuizen en bibliotheken zijn daarbij cruciale spelers in ons culturele landschap. Boeken ontlenen is de basisfunctie van een bibliotheek, maar wat is er nog mogelijk? Wat met e-boeken? Zijn er manieren om te experimenteren, om als lezer wat dieper in het bibliotheekaanbod te duiken? Dat kan met bepaalde apps, een leestipper. *Jouw stad leest* is zo'n mooi project van

Cultuurconnect, waarbij we samenbrengen wat er in jouw gemeente allemaal rond lezen en boeken gebeurt.'

Je verhuisde van Passa Porta naar Cultuurconnect. Van Brussel naar Gent. Mis je de internationale uitstraling van Brussel en de Rand niet?

'Ik woon nog steeds in Brussel, maar ik geef toe: te voet naar je werk gaan, is iets heel anders dan pendelen. Een groot deel van de week werk ik in Gent, op de vierde verdieping van De Krook, een fantastische bibliotheek. Een werkplek die we delen met mensen van UGent en Imec. Dat internationale aspect is er dus wel. In Brussel delen we een plek in Muntpunt. Of je nu in Brussel, Gent, de Rand of waar dan ook bent; bibliotheken zijn en blijven bijzondere plekken. Het onderzoek *Steeds meer met steeds minder* stelt dat bibliotheken zwaar onder druk staan en hoe fragiel de situatie is. Bibliotheken krijgen er steeds meer taken bij, terwijl de middelen niet toenemen. Het is cruciaal om naar de bibliotheek te kunnen gaan, een fantastische ruimte waar je zomaar naartoe kan, waar je gewoon mag zijn. Je hoeft niet te consumeren, je mag tussen boeken zoeken, uren lezen, kranten en tijdschriften ontdekken. Dat is van onschatbare waarde.' ●

Aandacht voor natuurherstel in het Waalborrepark

Met de goedkeuring van de Europese Natuurherstelwet in juni van dit jaar komen een resem maatregelen op gang die verstrekkende gevolgen kunnen hebben. In de pers ging de meeste aandacht naar de echte natuurkernen, zoals de Natura 2000-gebieden, waar ingezet zal worden op natuurherstel om de huidige kwaliteit op te krikken. Dat die herstelwet ook geldt voor kleinere, informele natuurplekjes, is minder bekend.

TEKST Herman Dierickx – FOTO Filip Claessens

De komende maanden besteden we hier aandacht aan enkele koesterplekjes in de Rand die mee onder de Natuurherstelwet vallen en dus ook ondersteuning verdienen om tot een betere natuurkwaliteit te komen. We bijten de spits af in het Waalborrepark in Asse.

Dit park is al vele jaren een vaste wandelstek voor veel omwonenden. Het heeft een drievoudige bescherming gekregen voor het landschap, de bomen en de gebouwen. Wat ooit een Hof van Plaisantie van een rijke familie was, is inmiddels al vele tientallen jaren een openbaar wandelgebied waar je tevens terecht kunt voor een (stevig) hapje en (hopelijk minder stevig) tapje. Het is eigendom van de gemeente, die op dit ogen-

blik trouwens een erfgoedplan op poten zet om de tanende gebouwen onder handen te nemen en te herbestemmen.

Veteranen

Toch is er ook aandacht voor natuur en landschap. Met de 123 boomsoorten, waarvan er 24 exemplaren individueel beschermd zijn, heeft dit gebied een geweldige troef in handen, en gelukkig is dat bekend bij de beleidsmensen. In de nieuwe plannen voor het natuurherstel is er onder meer aandacht voor het beheer van de centrale grazige delen, samen met de randplekken vol bomen en struiken. Veel van die bomen zijn oud en krijgen daarom specifieke aandacht in het

kader van een uitgekiend *veteranenbomenbeheer*. De bedoeling is om deze oude maar waardevolle knarren zo lang mogelijk te laten overleven in de best mogelijke omstandigheden. Gelukkig heeft Vlaanderen veel ervaring met deze specifieke aanpak en mag je er van uitgaan dat de veteranen nog een mooie toekomst tegemoet gaan.

Troeven uitspelen

Om de biologische kwaliteit van het park te verhogen, krijgen de grasvlakten een specifiek maaibeheer opgelegd dat ten goede komt aan de ecologische kwaliteit. De combinatie van graslanden en zones vol bomen en struiken komt het best tot zijn recht als daar een aangepast beheer op toegepast wordt. Het maaitijdstip, de maaimachine, het afhalen van het hooi: alles dient *correct* te gebeuren om de ecologische troeven te laten renderen.

Een andere troef waar veel aandacht naartoe zal gaan, is de lenteflora. Stinzenplanten en voorjaarsbloeiërs zijn een streling voor het oog van de vroege wandelaars, en zij zullen nog meer variatie en kleur brengen dan vandaag het geval is. Je weet het misschien niet, maar planten zoals bosanemoon, gevlekte aronskelk en gevlekt longkruid zijn typische lentebloeiërs in de Brabantse

“ We zijn ons te weinig bewust van de ecologische en biologische kracht van dit soort parken.

parken. Zij zorgen voor kwaliteitsvol voedsel dat gretig geprospecteerd wordt door vroeg vliegende insecten zoals hommelmkinginnen, wilde bijen en zweefvliegen. Met de aanpak van de wandelpaden zal alles nog beter geïntegreerd zijn, en daar kan de geïnteresseerde wandelaar zijn of haar voordeel mee doen.

Dame op leeftijd

We zijn ons te weinig bewust van de ecologische en biologische kracht van dit soort parken. Gelukkig is de esthetische en wetenschappelijke waarde van de gedurende honderd jaar verzamelde bomencollectie al naar waarde geschat. Ze is tegelijk het raamwerk voor specifieke natuur, zoals met de reeds genoemde voorjaarsflora, maar even belangrijk voor de vele vogels en vleermuizen die de bomen al decennia lang als hun precieze thuis beschouwen.

Tijdens zonnige weekends kan het hier behoorlijk druk zijn, en met de aankomende speelplekjes en de bijkomende evenementen voor het grote publiek zal dat niet verminderen. Hopelijk zal dit de draagkracht van het gebied niet overstijgen, want dan zijn de aangekondigde ecologische maatregelen een maat voor niets. Voorzichtigheid is geboden. Een oud park met zoveel waardevolle natuurelementen behandelen je best als een kwieke dame op leeftijd. Tegenwoordig mikt men steeds meer op de massa, die optimaal moet kunnen genieten van zoveel moois. Begrijpelijk, maar als de oude dame daar onder lijdt, is dat uiteraard geen goed idee. Streven naar het best mogelijke evenwicht tussen alle gebruiksaspecten is dan ook een nobel doel. ●

Tijdens een van de Kunstuur-tentoonstellingen hoorde ik het verhaal van een slager met een duidelijk Vlaams-Brabants accent. Felix De Boeck was bij hem een vaste klant en als wederdienst had hij van hem een schilderij gekocht. Het was het begin van zijn kunstcollectie.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO FeliX Art & Eco Museum

De slager moet uit de Rand zijn geweest, want dat is waar Felix De Boeck zijn hele leven heeft doorgebracht. De latere schilder zag het levenslicht in Drogenbos op 12 januari 1898 als jongste van drie kinderen. Zijn moederschoot was die van Louise Breetwater, de dochter van de toenmalige burgemeester van Drogenbos. Zijn vader Jan was een boer uit Sint-Kwintens-Lennik, die 15 jaar jonger was dan Louise. Dat het huwelijk bij de familie weinig op prijs werd gesteld, hoeft geen betoog. Het koppel zette evenwel door en nam de hoeve in Drogenbos in gebruik, waar vandaag het FeliX Art & Eco museum is gevestigd.

Autodidact

Al op jonge leeftijd bleek Felix De Boeck een zeer intelligente kerel te zijn. Hij kon gaan studeren aan het Franstalige Collège Saint-Pierre in Ukkel en beëindigde er de humaniora Latijn-Grieks met de hoogste onderscheiding. Toen hij de humaniora verliet, was het oorlogstijd. De Eerste Wereldoorlog woeed volop en mede daardoor studeerde De Boeck niet voort. Het kwam hem eigenlijk ook goed uit, want hij wou zich graag aan de schilderkunst wijden. Daarvoor had hij weinig achtergrond; hij werd beschouwd als een autodidact. Hij kreeg wel tekenlessen van streekgenoot Paul Craps, kunstschilder en graficus. Die moedigde hem aan om te blijven schilderen. Steeds vaker ging De Boeck naar Brussel. In 1916 werd hij daar lid van de kunstkring *Doe stil voort*. Door dat lidmaatschap kon hij er vanaf 1917 ook lessen volgen aan een tekenacademie. Hij bezocht

een tentoonstelling van Prosper De Troyer – grootvader van Mark Uytterhoeven – en begon in diens fauvistisch geïnspireerde stijl te schilderen. Door zijn lidmaatschap van *Doe stil voort* kon hij zijn werk ook aan een groter publiek tonen. Zijn werk hing er naast dat van onder meer De Troyer, Albert Daenens en Jozef Peeters, latere vrienden.

Boer

Om een inkomen te hebben, werd hij boer op de boerderij van zijn ouders. In 1924 huwde Felix De Boeck met zijn nicht, Marieke Breetwater. Door de familieband was een kerkelijke toestemming voor het huwelijk nodig. De bloedverwantschap zorgde er wellicht ook voor dat vier van hun vijf kinderen overleden nog voor ze een jaar oud waren. Dochter Marcelleke overleefde, maar was gehandicapt.

De Boeck werkte zijn leven lang op de boerderij. Zes dagen per week werkte hij op het veld, maar op zondag schilderde hij in zijn atelier. Vrouw Marieke was daarbij zijn steun en toeverlaat. Vanaf de jaren 1920 maakte De Boeck deel uit van de eerste modernistische kunstenaars in België. Op zijn boerderij bracht hij mensen samen om te discussiëren over kunst en politiek. In 1970 werd de kunstschilder lid van de Koninklijke Academie van België.

In Vlaanderen zijn er niet zo heel veel musea die de kunst van één schilder exposeren: Permeke, Raveel, Ensor, Delvaux,... Drogenbos opende wél al een eerste Felix De Boeckmuseum op de zolderverdieping van het gemeentehuis.

Vlak voor zijn dood in 1995 had Felix De Boeck nog de eer om zelf de eerste steen te leggen van het Felix De Boeckmuseum, pal naast zijn boerderij. Vandaag is dat het FeliX Art & Eco museum. Op 18 januari 1995 stierf hij op 97-jarige leeftijd. Hij werd naast zijn echtgenote in Drogenbos begraven. De hoeve en het gemoderniseerde museum getuigen vandaag van het leven en het werk van de boer-schilder. De boerderij en de werk-, woon- en leefplekken zijn mooi geïntegreerd in het geheel. ●

www.felixart.org

Zie mij graag

Verlicht mij. Zo heet de nieuwste comedyshow van Veerle Malschaert. Zo klinkt ook het discours van Noëmi Willemen, een historica die het opneemt voor de gewone vrouw.

TEKST Nathalie Dirix - FOTO David Legrève

Als je een duik neemt in je verleden, welk beeld komt dan bovendrijven?

Malschaert: 'Ik zie mijzelf door de supermarkt van mijn ouders huppelen. Ik bracht veel tijd door in de winkel en was er graag om mijn ouders te helpen en de klanten te entertainen.'

Willemen: 'Mocht jij dan al die snoepjes eten die daar vanuit de rekken naar jou stonden te lonken?' (*lacht*)

Malschaert: 'Het eerste wat ik deed wanneer ik van school kwam, was een pak PimCakes uit te rekken halen en smake-lijck opeten. Er was toch niemand die dat checkte?' (*lacht hartelijk*)

Willemen: 'Beeld uit het verleden? Kleine Noëmi bevindt zich in een plasje aan zee en is aan het schuppen. Zij houdt van garnalen van- gen of dode krabben ontleden. Thuis in haar tuin vindt zij het fijn om skeletten van dode muizen op te graven. Niet zo verwonderlijk als je weet dat ik paleontoloog wilde worden. Dino's fascineerden me als kind mateloos. En stel je voor: toen Jurassic Parc uitkwam, mocht ik er niet naar gaan kijken. Vijf jaar heb ik moeten wachten. Een trauma waarvan ik nog altijd aan het bekomen ben.' (*lacht*)

Jij bent niet in de voetsporen van je ouders getreden. Wat dreef jou naar de wereld van de stand-upcomedy?

Malschaert: 'Vertellen is altijd mijn ding geweest. Op school was ik al mini-toneel- verenigingen aan het oprichten. Mijn ouders koesterden de wens dat ik de zaak zou over- nemen, maar ik voelde dat mijn energie pas stroomde als ik op een podium stond. Mijn instinct, ik noem het in mijn show mijn BBB (Buik, Ballen, Boerenverstand), vertelde me dat ik een toneelopleiding moest gaan volgen.'

Wat dreef jou om geschiedenis te studeren?

Willemen: 'Ik kom uit een familie waar je geneeskunde, rechten of ingenieur-

wetenschappen studeerde. Maar dat was niets voor mij. Je moet weten dat ik niets liever deed dan op het strand, samen met mijn jongere zus, de invasie in Normandië na te spelen. Zij was de Duitse soldaat, ik de geallieerde die als redder uit de zee kwam opduiken. Ook de executie van de Roe- meense dictator Nicolae Ceaușescu heb ik met haar in scène gezet. Kwam daarbij dat ik een ontzettend inspirerende leerkracht geschiedenis had: mevrouw Conickx. Een ravissante verschijning die begeistertend kon vertellen. Zij bracht me in contact met super- interessante auteurs en historici. Zij maakte dat ik verliefd werd op het vak geschiedenis en ik, tegen de familiale stroom in, geschie- denis ging studeren.'

Later ben jij je gaan focussen op de geschiedenis van het moederschap. Vanwaar die keuze?

Willemen: 'Tijdens mijn doctoraat werd ik moeder. Het was een overweldigende ervaring. Net alsof er een vrachtwagen met bakstenen op mij gedropt werd. Baf! *What the hell is this*, dacht ik. Het zette mij ertoe aan om mij te gaan verdiepen in de geschie- denis van het moederschap.'

Malschaert: 'Het gevoel dat jij beschrijft, is herkenbaar. Ik voel mij steeds meer als een aardappel waarop haar kinderen als scheu- ten staan te groeien en te bloeien. En terwijl verschrompelt de aardappel meer en meer.' (*lacht luid*)

Wat vertelt de geschiedenis ons over het moederschap?

Willemen: 'Dé moeder bestaat niet. Het moederschap is geen universeel gegeven. Hoe wij het invullen, wordt contextueel en door de omgeving bepaald. Het beeld dat wij in onze contreien van de moeder hebben, komt uit de 19e eeuw. Het vertrekt van een bourgeois ideaal, waarbij de man gaat wer- ken en de vrouw de kinderen thuis opvoedt.

Het fameuze moeder aan de haard model.'

Malschaert: 'Ik ben graag moeder aan de haard, maar dan wel in de lëtterlijke betekenis. (*lacht*) Tijdens de wintermaanden, samen met mijn kinderen, 's avonds aan de haard gezellig quality time doorbrengen, ik zie dat zitten.'

Willemen: 'Het probleem is dat wij vergeten dat die vrouwen aan de haard bergen onbe- taald werk verrichtten. De voorbije decennia werd de vrouw massaal geactiveerd om bui- tenshuis te gaan werken. Vandaag bevinden wij ons dan ook in een samenlevingsexpe- riment waarbij de vrouw zowel binnens- als buitenshuis werkt. Laten we niet vergeten dat dit nieuwe model geen natuurlijk gegeven is en wij de langetermijngevolgen daarvan nog niet kennen.'

Hoe ervaar jij het moederschap, Veerle?

Malschaert: 'Van bij de geboorte van mijn kinderen kwam het moederschap in mij los. (*maakt het geluid van een brullende leeuw*) Mijn kinderen voelden meteen als mijn welpjes. Voor hen zou ik door het vuur gaan. Na mijn scheiding hebben wij een tijd aan co- ouderschap gedaan. Een week afstand moe- ten nemen, was pijnlijk. Maar hoe graag ik mijn kinderen ook zie, het blijft een gegeven

“ Wij zijn sociale wezens. Echte contacten met onze medemens zijn even belangrijk als ademen.

dat het moederschap heel wat energie uit je zuigt. Al doe je alles voor hen vanuit liefde. Vandaag vind ik het best moeilijk om tijd voor mezelf te maken. Mijn kinderen wonen zo goed als fulltime bij mij. Ik neem dan ook het grootste deel van de tijd de zorg voor hen op. Komt daarbij dat ik superactieve kinderen heb. Thuis gaat het er allesbehalve rustig aan toe. Maar er is wel altijd ambiance.' (*lacht*) **Willemen:** 'Dat doet mij aan mijn kinderen denken. Zij doen zaken in extremere vormen dan andere kinderen. Hun tekeningen zijn mega fresco's op onze muren. Netheid en structuur zijn niet meteen hun ding. Ook ik heb ruimtelijke chaos nodig om optimaal te functioneren. Ik ga ervan uit

NOËMI WILLEMEN

- historica, doet onderzoek naar de naoorlogse geschiedenis van het moederschap en ouderschapscultuur
- geeft les aan de master familiale en seksuologische wetenschappen aan de UCL
- illustratrice, maakte tekeningen voor meerdere kinderboeken van Hanne Luyten zoals *Wilma Wonder en de duif*, *Je bent al alles*, *Het huis met de gele deur*
- blogger van *le coeur à marée basse*, waarin de niet zo vanzelfsprekende kant van het moederschap aan bod komt
- participeerde aan het burgerinitiatief (@crisis kabinet_kinderopvang) dat ijvert voor fundamentele investeringen in de kinderopvang

dat mijn kinderen dat onbewust voor een deel overnemen.'

Waarover gaat jouw comedyshow *Verlicht mij* (zie kalender pg. 28)?

Malschaert: 'Over een uitweg zoeken en overeind blijven in een wereld waarin je overbevraagd, overprikkeld en overspannen jezelf probeert staande te houden. Stil worden, diep en rustig ademen helpen daarbij. Tijdens de laatste levensdagen van mijn vader heb ik ervaren hoe de momenten die wij samen waren zonder iets te zeggen en samen ademden, de momenten waren waarop we het dichtst bij elkaar waren. Daaraan terugdenken, brengt een vorm van verlichting in mijn hectische bestaan.'

'Zie mij. Zie mij graag. Het is een zin uit mijn show die de essentie raakt. Als je elkaar graag ziet, dan verlicht je elkaar. Ik merk het in het woonzorgcentrum waar mijn moeder verblijft. De mensen op haar afdeling met dementie doen me verlangzamen. Zij doen mij in een andere wereld stappen waar alleen het hier en nu geldt. De aandacht die ik hen geef, doet hen opfleuren. Dat geeft mij ook energie.'

Willemen: 'Omdat je een verbinding met hen maakt. Vandaag wil men je laten geloven dat zelfzorg betekent dat je je moet terugtrekken in jezelf. Ik geloof dat niet. Wij zijn sociale wezens. Echte contacten met onze medemens zijn even belangrijk als ademen.'

Malschaert: 'Ik vergelijk mezelf wel eens met een pop-up vriend. Ik leg makkelijk contact met mensen. Daarnet nog toen ik naar hier kwam, had ik op straat een babbeltje met een oudere dame. Ik zag de lichtjes in haar ogen fonkelen. Op zo'n moment ontmoet je de menselijkheid in elkaar. Maak je tijd voor iets dat niet door de tijd gemeten wordt. Je plugt in in iets dat groter is dan jezelf. En krijgt een stukje kairos in plaats van chronos tijd.'

Zullen we het verlichtingsmomenten noemen?

Willemen: 'Het toont hoe zelfzorg hand in hand gaat met zorgen voor elkaar. Vandaag heeft men het graag over de zogezegde work-lifebalance. In onze vrije tijd worden wij ook nog eens verondersteld om aan onszelf te werken. Om nog productiever te zijn. En als dat niet lukt, heb je pech en zal het wel aan jou liggen. De Black Feminists uit de jaren 60 hadden een andere visie. Zij stonden voor collectieve solidariteit. Zij zagen zelfzorg als een politieke daad. Door voor jezelf en elkaar te zorgen, kun je samen de wereld veranderen en een betere plaats maken waarin je kinderen groot kunnen worden. Vergeet niet dat voor die zwarte, vaak financieel kwetsbare, vrouwen kinderen grootbrengen al een politieke daad op zich was. Zij zagen het als een gedeelde verantwoordelijkheid waarin ze elkaar konden

ondersteunen. Ze brachten de bekende Nigeriaanse wijsheid in de praktijk: *It takes a village to raise a child*. Wanneer gaan we eindelijk erkennen dat het moederschap een pak arbeid vraagt? Een collectieve arbeidsvermindering met behoud van loon is wat we nodig hebben om zorgtaken de plaats te geven die ze verdienen.'

Wat is het belangrijkste levensinzicht dat het leven jullie tot nu toe heeft gebracht?

Malschaert: 'Alles begint bij jezelf. Je kunt van een betere wereld dromen, maar die kan er alleen komen als je zelf het voorbeeld geeft. Openstaan voor je medemens, hem met respect benaderen, zonder oordeel naar hem kijken, voor mij is het de basis van hoe je met elkaar omgaat. Je wil de andere zien, en als het even kan, ook graag zien. Ook al heeft die een andere mening. Het is toch maar door naar elkaar te luisteren dat je tot oplossingen kunt komen en polarisering tegen kunt gaan.'

Willemen: 'Polarisering is niet noodzakelijk slecht. Soms is het goed om scherp met elkaar in discussie te gaan. Zo kun je blootleggen wat er echt leeft bij de mensen en Trumpiaanse toestanden vermijden. Auteur Dominique Willaert schreef er een boek over: *Niet alles maar veel begint bij luisteren*. Hij wandelde vier maanden rond in de Denderstreek. Zijn verhalen brengen aan het licht wat er echt leeft bij de mensen en hoe extreemrechts er terrein kan winnen.'

Malschaert: 'Het gesprek van mens tot mens moet inderdaad mogelijk blijven. Vandaag zie ik te vaak hoe mensen uit elkaar gedreven worden en in de loopgrachten van hun eigen grote gelijk terechtgekomen. Daar schieten wij niet mee op. Mijn vader en ik hadden over heel wat zaken tegengestelde meningen, maar het belette ons niet om elkaar doodgraag te zien.'

Willemen: 'Werk je schoon politiek verhaal ook voor de poetsvrouw? Die vraag is mijn toetssteen die mij vertelt of een maatschappelijke maatregel effectief iedereen betreft. Met andere woorden: heb je als samenleving voldoende oog voor al die mensen in de zorg die het mogelijk maken dat de maatschappij blijft draaien? Levenskunst vat ik graag samen als *Bread and Roses*. Het is een politieke slogan die gebruikt werd

VEERLE MALSCHAERT

- actrice en comédienne
- behaalde een diploma Meester in de dramatische kunst aan het conservatorium van Gent
- speelde als freelance actrice bij onder meer het Antwerpse Ontroerend Goed, het Mechelse Abattoir Fermé en het NTGent
- nam in 2006 deel aan de Comedy Casino Cup van Canvas en werd gekozen als een van de vijf halvefinalisten
- toert al meerdere jaren als comédienne met haar eigen onewomanshows zoals *Supermarkt Malschaert*, *Boegbeeld*, *Deel mij en Verlicht mij*

tijdens de staking van textielwerkers in 1910. Het is ook de titel van een song van Judy Collins waarin ze zingt over een leven waarin je niet alleen voldoende brood hebt om te overleven, maar waarin je ook van de geur van rozen kunt genieten. Voor mij is dat de kern van feminisme: het leven moet niet alleen mogelijk gemaakt worden, het moet

“ Alles begint bij jezelf. Je kunt van een betere wereld dromen, maar die kan er alleen komen als je zelf het voorbeeld geeft.

ook de moeite zijn om geleefd te worden en als aangenaam ervaren te worden. De geur van rozen is er niet alleen voor de elite. Wist je trouwens dat mijn dochter Rosie heet?”

Malschaert: ‘Echt?! Ik kon het niet laten om L’ Amour aan de naam van mijn dochter toe te voegen: Rosie L’ Amour, zo heet ze.’

Hoe goed zijn jullie in het loslaten van het verleden?

Malschaert: ‘Ik geloof dat het verleden altijd in het heden blijft doorwerken. Je leert ermee leven. Je kunt het verleden niet wissen, het heeft je gemaakt tot wie je bent. Ik hou van Kintsugi. Dat is de Japanse kunst waarmee scherven van keramiek of porselein met goud- of zilverkleurige lak gelijmd worden. De kunst bestaat erin de littekens te laten zien en zelfs in de verf te zetten in plaats van ze te verbergen. Hoe kun je van je kwetsuren iets moois maken? Ik probeer dat op het podium te doen. Als mensen zich in

mijn worstelingen herkennen, dan transformeer ik mijn verdriet naar iets betekenisvol. Onlangs speelde ik voor de onthaalmoeders van De Ketjes, een heel diverse kinderopvang in Brussel. Heerlijk was het om te ervaren hoe ik er moeders met heel diverse achtergronden aan het lachen kon brengen. Elk van hen herkende zich in mijn verhaal.’

Willemen: ‘De geschiedenis herschrijft zich voortdurend. Je kan dat toepassen op de maatschappij en jezelf. Dé geschiedenis bestaat niet. Je schrijft de geschiedenis altijd vanuit een bepaald perspectief. Het narratief verandert met de jaren, naarmate de inzichten groeien. Vandaag kijken we anders naar het kolonialisme dan 100 jaar geleden. Je kan die periode niet wissen door een standbeeld neer te halen. Je kan wel laten zien dat je die periode nu anders beoordeelt.’

Hoe zie jij jezelf oud worden?

Malschaert: ‘Als een Pipi Langkous die op haar eigen onaangepaste manier verder haar weg in dit leven probeert te maken en op haar eigengereide manier ouder wordt. (wijst naar de tattoo van Pipi Langkous op haar rechterbeen) Ik wil in ieder geval onnozel blijven doen. Ik vrees dat ik niet anders kan. Ik ben altijd slecht geweest in me aan systemen aan te passen. Iris Apfel, een Amerikaans stijlicoon, vind ik bijzonder inspirerend. Ze werd 102, maar het licht in haar ging nooit uit. Ze bleef nieuwsgierig en levenslustig.’

Willemen: ‘Ik wil strijdend ten onder gaan. (lacht) Een wereld achterlaten die zowel voor de jongere als oudere generatie een betere plek is. Mijn rolmodellen zijn Anja Meulenbelt en Ida Dequeecker. De

gedrevenheid en open blik van die feministen die het vooral voor de gewone vrouw opnemen, vind ik heel inspirerend. Ze gaan richting de 80, maar zijn nog steeds actief in hun strijd.’

Hoe kijken jullie naar de dood?

Malschaert: ‘Als kind worstelde ik al met existentiële levensvragen. Waarom sterven wij? Wat is de zin van het leven? Het bezorgde me zelfs paniekaanvallen, omdat ik onze sterfelijkheid als een zwaard van Damocles ervaarde. Geboren worden om later te moeten sterven, dat kan je toch geen faire deal noemen? Ondertussen kan ik er rustiger mee omgaan. Ik besef maar al te goed dat er aan de dood niet valt te ontsnappen. Je kunt alleen proberen de pijn die ermee gepaard gaat, te verzachten.’

Willemen: ‘We zijn de dood te veel als iets steriels gaan benaderen. Contact met een dood lichaam weren we zoveel mogelijk.’

Malschaert: ‘Dat contact is zo belangrijk. Tijdens de laatste levensdagen van mijn vader ben ik naast hem in bed gaan liggen. Hij lag in mijn schoot. Zoals ik dat vroeger als kind bij hem deed. Ik luisterde dagen naar zijn adem en voelde een diepe liefde en stille, warme verbinding tussen ons. Ik heb hem gestreeld, gerustgesteld en gekalmeerd in zijn nachtelijke onrust. Alles wat ik hem nog wou zeggen, heb ik in zijn oor gefluisterd. Ik wilde hem overspoelen met liefde om zo zijn stervensproces te verzachten. Ik leek wel de vroedvrouw van mijn vaders dood.’

Bob Dylan zingt *Death is not the end*. Juist?

Malschaert: ‘Pas als iemand er niet meer is, is die altijd bij jou. Ik mis de fysieke aanwezigheid van mijn vader enorm, maar anderzijds heb ik het gevoel dat hij nu altijd bij mij is. Hij heeft een plaats in mijn hart, mijn hoofd en mijn leven. Ik blijf het fascinerend vinden hoe de dood ons transformeert. Kijk naar de seizoenen. Het is toch een wonder dat na de winter de lente altijd terugkeert en het leven verder blijft gaan. Mijn vader leeft verder in mij.’

Willemen: ‘De titel van de song van Dylan doet me denken aan een tekst van Toon Hermans. Het gaat over hoe je je dierbare om wie je rouwt in de stilte opnieuw zult tegenkomen. Over hoe het lichaam van je geliefde weg mag zijn, maar je nog altijd samen door de stille landschappen zult blijven gaan. *Nu je mijn handen niet meer aan kunt raken, raak je mijn hart nog duidelijker aan.* Anders gezegd: de liedevolle verbinding blijft. ●

Een gezicht geven aan de klimaat-slachtoffers

Omdat je met cijfers alleen mensen niet meer overtuigd krijgt, vertelt *For Rosa* het verhaal van een klimaatslachtoffer door de betraande ogen van haar vriend Benjamin Van Bunderen Robberechts uit Dworp, en het doorvoelde spel van acteur Felix Maeschalck.

TEKST Tom Peeters - FOTO Filip Claessens

🕒 Felix en Benjamin

Van Bunderen Robberechts (18) is net aan zijn studies Social Sciences begonnen aan de VUB als we hem treffen in cultuurcafé Pilar. Een opstecker voor de jongeman die zijn middelbare schooldiploma behaalde voor de centrale examencommissie nadat hij in het zog van de fatale Waalse overstromingen in juli 2021 eerst maanden in bed bleef liggen – hij voelde zich de achterblijver – en daarna zijn studies on hold zette. Even later schuift Maeschalck (25) aan. Hij kruipt in *For Rosa* in de huid van de jonge klimaatslachtoffer.

Wie verzint het?

Het was regisseur Nic Balthazar die de twee samenbracht. Maeschalck castte hij een dozijn jaar geleden voor zijn langspeelfilm *Tot Altijd*. In het verhaal van Benjamin zag hij veel potentieel. Terecht. Wie verzint het? Twee jonge deelnemers van een klimaatkamp aan de oever van de Ourthe beleven een korte tienerromance tot de kracht van het water hen uit elkaar rukt, en handjes vasthouden vastklampen wordt, en uiteindelijk loslaten. ‘Onze handen gleden uit elkaar, vinger per vinger, zoals in de film, maar dan echt’, klinkt het. Rosa Reichel werd drie dagen later zeven kilometer verder dood aangetroffen in de prikkeldraad van een lokale boer en is één van de inmiddels 39 klimaatslachtoffers van de Waalse waterbom. Benjamin bleef verslagen achter. ‘Het was verschrikkelijk. Ik voelde een enorme onmacht. Aan terugkeren naar de noodlottige plek heb ik nooit nood gehad. Veel belangrijker vond ik het om mijn verhaal te delen en te laten voelen dat er echte mensen achter de cijfers zitten.’

Scholen en senioren

Balthazar regelde de eerste ontmoeting tussen Felix en Benjamin. ‘Hij was onder de indruk van mijn monoloog *Het Nijlpaard* die hij op Theater Aan Zee gezien had’, pikt Felix in. ‘De halve pagina tekst heb ik gewoon aan tafel gespeeld. Noem het een auditie met mij als enige kandidaat. Ik wou de rol. De voorstelling zal mensen misschien niet veranderen, maar wel aanzetten tot nadenken. Daarom is het goed dat ze op een zo breed mogelijke schaal wordt vertoond, zowel in scholen als voor senioren.’

Benjamin wil de getallen een naam geven, de mensen een gezicht en de slachtoffers een verhaal. ‘Uiteindelijk zijn emoties geschikter om mensen te overtuigen. Daarom is een toneelstuk zo’n goed idee. Dan moet ik dit pijnlijke verhaal ook niet altijd zelf vertellen. (*Aan Felix*) ‘Het is tof dat jij dat nu in mijn plaats doet.’

Losser

‘Ik wil Benjamin niet nabootsen’, zegt Felix. ‘Onze accenten en looks verschillen sowieso. Het is tof dat ik met hem kan terugkoppelen: een keer vertelde hij me dat het mama was en niet ma. Daar hou ik rekening mee. Omdat hij zo nauw betrokken was bij het schrijfproces, het zijn reconstructie van de feiten is, voelt het alsof de woorden die ik uitspreek rechtstreeks uit zijn mond komen.’ ‘Mensen herkennen me in jouw spel. Het zit in kleine dingen: in de reflex die je hebt als er een waterdruppel in je nek valt, of in de wat onbeholpen manier waarop je mijn grappen maakt.’ Eerst wou Benjamin geen aandacht geven aan de haters die in het klimaatverhaal een klein,

maar luid deel van de bevolking zijn. ‘Later ben ik daarop teruggekomen, want klimaatschactivisten moeten er mee omgaan. Omdat mijn verhaal zo persoonlijk is, heb ik er misschien nog het minste last van. Wat gaan ze zeggen? Dat ik een losser ben? Ja, Rosa ben ik inderdaad kwijt.’

Partycrasher

Of toch niet helemaal, want machteloosheid heeft plaatsgemaakt voor een verhevigd activisme dat weerklank vindt op het hoogste politieke niveau. Met zijn vzw Climate Justice for Rosa en dankzij lobbywerk bij (toenmalig) eurocommissaris Frans Timmermans is 15 juli uitgeroepen tot Europese herdenkingsdag voor klimaatslachtoffers. ‘Het idee ontstond na het zien van *Rain Requiem* van David Van Reybrouck en Jef Neve, een dodenmis voor de slachtoffers van de overstromingen.’

‘Soms voel ik me een partycrasher’, klinkt het over de speeches waarvoor hij wordt gevraagd op klimaatmarsen en in parlementen. ‘Ja, er zitten nummers van politici in mijn gsm. Ik ben altijd bang dat ik er per ongeluk eentje opbel, vooral Alexander De Croo... de lijst is alfabetisch.’ (*lacht*) Felix ziet hem nog eindigen in de politiek, maar zelf ontkent hij dat. ‘Eigenlijk wil ik het klimaat zo apolitiek mogelijk maken en ook het verhaal vertellen van mijn vrienden in de *global south*. Dat van Kato op Tuvalu, of van Rahmina, die opgroeide op een eiland in het Victoriameer in Kenia dat nu verdwenen is.’ ●

DO – 28 NOV – 20.15

For Rosa

Balthazar, Maeschalck & Van Bunderen Robberechts
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

📍 Sint-Pauluskerk (Vossem) met ertegenover het dorpscafé In den Congo.

Grote Routepaden Groene Gordel – etappe 3

Van Tervuren naar Kortenberg

Het Warandepark in Tervuren vormt het sluitstuk van onze wandelingen door het Zoniënwoud. Nadien vergapen we ons aan de glooiende akkers van het Dijleland, verpozen we in het dorp Everberg en trekken we naar het park van de Oude Abdij van Kortenberg. Een zeer afwisselende etappe van 18,4 km, makkelijk haalbaar op één dag.

TEKST Gerard Hautekeur – FOTO Filip Claessens

De Tervuurse Herders, twee metershoge stalen poortwachters, verlenen ons toegang tot het uitgestrekte Warandepark. Een groep kwakende eenden stapt statig in een lange stoet naar een nabijgelegen vijver, overdekt met zachtgroen eendenkroos. De langzaam optrekkende nevel in het park heeft iets mysterieus.

Africamuseum

We ontmoeten er de 84-jarige Gilberte in haar keurig mantelpakje die iedere ochtend een toer doet in haar vertrouwde park van Tervuren. Zo blijft ze in beweging en houdt ze de herinneringen aan deze plek levendig. Ze heeft 38 jaar als telefoniste in het Koloniënpaleis gewerkt. Haar grootvader en haar vader waren parkwachter van het Warandepark. Gilberte kijkt met een nostalgische blik naar die tijd terug. Ze vertelt dat toen veel

personeel voor het groenonderhoud werd ingezet. Ze betreurt dat de rozenperkjes nu door onkruid zijn overgroeid en dat her en der distels de bloemen overschaduwden. In haar tas steekt een handschoen waarmee ze zwerfvuil oppikt.

Voor ons prijkt het monumentale Africamuseum. Na de renovatie en de heropening in 2018 kwam een debat op gang over de collectie die tijdens de koloniale periode vanuit Congo-Vrijstaat werd ontvreemd. Afrikaanse kunstenaars worden uitgenodigd om de verzameling te (her)interpreteren en gaan daarover in dialoog met de bezoekers. Niet toevallig loopt er tot eind december de tentoonstelling met de heel toepasselijke titel *ReThinking collections*. De tijdelijke tentoonstelling focust op de manier waarop culturele objecten werden weggehaald uit hun oorspronkelijke omgeving en hoe we in

de toekomst met dit niet-westers cultureel erfgoed kunnen omgaan.

Een bezoek aan het Africamuseum zit er nu niet in. We volgen de Bosdreef die ons naar de Leuvense poort leidt, de enige nog originele poort in de bakstenen muur rond dit vroegere jachtdomein van de hertogen van Brabant. We begrijpen dat mensen van alle leeftijden graag in het Warandepark vertoeven, want je vindt tal van zitbanken in het bos en aan de rand van de vijvers. We vlijen ons neer op een houten bank met een schilderachtig uitzicht op de Vossemvijver.

Remco

Iets verderop ligt de groene corridor langs de Voer, een zijriviertje van de Dijle. In de natte oevers langs het smalle pad gedijen wilgen en zwarte elzen. We bevinden ons in een gecontroleerd overstromingsgebied. We verlaten even ons wandelpad voor een bezoek aan de kleine Romaanse Sint-Pauluskerk in Vossem. Voor de geslaagde renovatie van middeleeuwse muurschilderijen kreeg de kerk in 1988 de Provinciale Prijs voor Monumentenzorg. Tegenover het kerkje vinden we het dorpscafé *In den Congo*. Een van de stamgasten is Marc, die ons onderweg vertelde dat hij met zijn vrienden in dat typisch bruine café naar wielervedstrijden komt kijken. Het dorpscafé herbergt immers een fanclub

van Remco Evenepoel, de wereldkampioen wielrennen die na zijn twee gouden medailles op de Olympische spelen in Parijs nog enthousiaster wordt gevolgd en toegejuicht. Zelf hopen we er een frisse pint van 1 euro te kunnen pakken, maar de cafébaas die buiten de stoelen klaar zet, is niet te vermurwen. Het café gaat pas over een dik kwartier open. Basta! Zelf zijn we te ongeduldig om tot de officiële openingstijd te blijven wachten.

Golvende akkers

Net buiten Vossem kan het contrast met het eerste deel van onze etappe moeilijk groter zijn. We staan plots op een breed plateau met een schitterend panoramisch uitzicht over de omliggende velden. Een onmetelijk groot lappendeken van velden met oneindig veel kleurschakeringen. De GR leidt ons door dit glooiende landschap met zijn heel uitgestrekte akkers van aardappelen, bieten, granen, vlas en zelfs een veld met druivenranken. De velden zijn naadloos met elkaar verbonden. Nergens valt een haag of een groene buffer van struiken te bespeuren. Wel staat hier en daar een eenzame boom in het veld. We kruisen de Tervuursesteenweg en volgen verder de brede paden door het open landschap. De platgeslagen lange grassen bemoeilijken evenwel onze voortgang. We haperen in het gras, voelen nauwelijks de grond onder onze voeten, en misstappen ons geregeld in de onzichtbare greppels.

Vanop grote afstand krijgen we uitzicht op het hoger gelegen Moorsel. Wat in het oog springt zijn de gevels met horizontale okerachtige strepen. Een jong koppel dat buiten op het terras zit, zegt dat er verschillende namen over de wijk de ronde doen, gaande van *lego-land* tot *pyjamawijk*. Van de 54 woningen en de 38 appartementen die de sociale huisvestingsmaatschappij Elk zijn dak er tussen 1987 en 2002 realiseerde, bestaat de kleine helft uit Vlabinvest woningen en appartementen. Huishoudens met een te hoog inkomen die uit de boot vallen voor een sociale woning krijgen met steun van Vlabinvest alsnog toegang tot een betaalbare huurwoning. Alle woningen in hun streepjespak zien er eender uit, je kunt niet opmaken wie een sociale woning huurt en wie niet. Wat de samenhang en de verstandhouding in de wijk ten goede komt.

Van De Grubbe naar Everberg

Na de eenzame tocht door de open velden, kruisen bos en groen opnieuw ons pad. De GR Groene Gordel voert ons langs de rand van het Hogenbos en verder voorbij het

Vrebos. De stilte wordt een tijdje verstoord door de lawaaiige E40, die we moeten oversteken. Vrij snel sterft dat geluid weg. Achter de met hoge hekken omheinde, gesloten jeugdinstelling duiken we letterlijk De Grubbe in, een diep uitgesneden holle weg, die in het landschap is verzonken. Als we uit de holle weg bovenkomen, zoeken we voor de allereerste keer op deze etappe vergeefs naar het geelrode logo van de GR. Bij het uitvoeren van graafwerken zijn de bordjes verdwenen. Met de wandelgids in de hand leidt Willemien ons feilloos naar het goede pad en we krijgen snel uitzicht op de kerk van Everberg. Op het dorpsplein in het café 't Pleintje kijken we reikhalzend uit naar een verfrissend drankje en een snack, want we zijn beiden leeggelopen. Gelukkig hebben we inmiddels al twee derden van het traject afgelegd. Terwijl we genieten van onze lange pauze, zijn we aange-naam verrast door de vele cafébezoekers op een doordeweekse dag. Een vrouw heeft zich zelfs met haar schilderuitzet aan een tafel geïnstalleerd. Ze legt zich toe op portretkunst.

Kasteeldomein

Vanaf de dorpskern van Everberg leidt een smal tegelpad tussen de tuinen en weiden naar het Biesthof. Dit pachthof was lange tijd eigendom van de Prinsen de Merode. De adellijke familie bewoont het classicistische kasteel in de Prinsenstraat en bezit nog vele bossen en de landerijen in de wijde omgeving. Tussen haakjes, voor ons Grimbergenaren is de familie de Merode geen nobele onbekende, want een afstammeling van de Merode was tot eind jaren 1950 de eigenares van het Prinsenkasteel in Grimbergen.

Via een smal paadje bereiken we het Warandebos. We wandelen tussen beuken en eiken en komen voorbij de OLV-Scherpenheuvelkapel. Voor een mountain-

biker is de kleine lus rond de verheven kapel blijkbaar uitgelezen oefentraject. Na een kilometer stappen, betreden we het fraai aangelegde park van de Oude Abdij van Kortenberg dat open is voor het publiek en door de gemeente wordt onderhouden.

Bruisende abdij

De voormalige benedictijnenabdij van Kortenberg heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot de middeleeuwen. Er verblijven geen religieuzen meer in de abdij, die door het aartsbisdom Mechelen in 2006 in erfpacht werd gegeven aan de vzw de Oude Abdij. We vernemen dat in de voorbije jaren met diverse partners flink is getimmerd om van de beschermde abdijsite een ontmoetingsplek te maken. De meest zichtbare illustratie hiervan is de *Bar Bruis*, die open is van woensdag tot zondag. De brasserie verhuurt ook diverse zalen voor groepen die er een vergadering, seminarie, feest of diner willen organiseren. De historische Ridderzaal en de kapel zijn geschikt voor grote groepen.

Recht tegenover de abdij staat het vroegere Veehuis. Het consultancy bedrijf *Hazelhaertwood* heeft zich in dit gerenoveerde bijgebouw van de abdij gevestigd. Een enthousiaste medewerker, die buiten aan het vergaderen is, noemt dit een unieke locatie in een stimulerende omgeving. Hij vertelt dat het bedrijf een deel van de winst in lokale projecten investeert.

Met de opbrengst van de economische activiteiten moet de beschermde abdijsite uitgroeien tot een bruisend gemeenschapscentrum. Het abdiypark is een aantrekkelijk rustpunt voor wandelaars. Groepen kunnen in de sobere, comfortabele kamers van de abdij overnachten. Een buitenkansje! Onze boeiende etappe eindigt aan het treinstation van Kortenberg. ●

Grote Routepaden Groene Gordel

Wandelen in de Vlaamse Rand is heerlijk. Zeker ook als je de GR Groene Gordel volgt. Dat traject werd onlangs hertekend en er werd een meer uitgebreide en handige Wandelgids bij gepubliceerd. De route is opgesplitst in acht etappes, geclusterd in drie delen: de Brabantse Kouters, de Brabantse Wouden & Noord-Dijleland, en het Pajottenland & Zennevallei. Ze brengen drie typerende landschappen in de Groene Rand rond Brussel in beeld. In acht opeenvolgende edities van RandKrant delen Gerard Hautekeur en zijn vrouw Willemien van Miltenburg hun ervaringen en impressies met de lezer. Ze maken dankbaar gebruik van de tips van de dienst Toerisme Vlaams-Brabant.

Volg met deze QR-code de 8 etappes van de wandelroute.

© Grote Routepaden, Map data @ Openstreetmap Contributors

‘Werken zorgt voor **verbinding**’

Wie door een haperende gezondheid niet (meer) kan werken, komt vaak in een administratief doolhof terecht. Daar kan Anja Marchal van meespreken. Om mensen met gezondheidsproblemen wegwijs te maken, startte ze onlangs Veerwerk op. Elke donderdagnamiddag kan je haar advies inwinnen in het Medisch Centrum voor Huisartsen (MCH) in Wezembeek-Oppem.

TEKST Tina Deneyer – FOTO Tine De Wilde

Een half jaar geleden startte je Veerwerk op in het MCH. Voor wie is het initiatief bedoeld?

‘Veerwerk is er voor wie te maken heeft met gezondheidsproblemen die een impact hebben op de werkvloer. Dat kunnen problemen zijn van heel uiteenlopende aard, zowel fysiek als mentaal. Het gaat er vooral over dat je door je gezondheid niet meer kan meedraaien op het werk zoals jij of jouw omgeving dat wil.’

In ons land met zijn uitgebouwde sociale zekerheid bestaat er voor die mensen toch een stevig vangnet?

‘Dat is zeker zo. Alleen is het probleem dat het verre van evident is om je weg te vinden in het administratieve kluwen. Er bestaan heel wat maatregelen om mensen te helpen die kampen met gezondheidsproblemen en toch aan het werk willen blijven, maar de weg ernaartoe is niet altijd duidelijk aangegeven. Het vergt heel wat energie om uit te zoeken

wat de mogelijkheden zijn rond ondersteuning en begeleiding. En dat op een moment dat je vaak net heel weinig energie hebt door je gezondheidssituatie.’

Je bent zelf jammer genoeg ervaringsdeskundige.

‘Klopt. Ik heb zelf reumatoïde artritis en chronische migraine. Sinds een aantal jaar kan ik niet meer voltijds werken. Heel jammer, want ik werk graag. Maar het is nu eenmaal niet anders. De ene dag voel ik me goed en kan ik voluit gaan. De volgende dag kan het compleet het omgekeerde zijn en dwingt mijn lichaam me om te rusten. Omdat ik zelf ervaar hoe moeilijk het is om correcte informatie te vinden over werken met gezondheidsproblemen, ben ik

als zelfstandige ondernemer in bijberoep gestart met Veerwerk.’

Wat is het grootste misverstand dat bestaat over werken met gezondheidsproblemen?

‘Mensen denken bijvoorbeeld vaak dat je enkel nog halftijds kan werken en dat daarmee de kous af is. Maar er is zo veel meer mogelijk. Je kan het aantal uren dat je werkt gestaag opbouwen, vragen naar aangepast werk, een beroep doen op jobcoaching, als zelfstandige in bijberoep opstarten vanuit een ziekteverzekering... Ook bij de werkgevers is er soms een gebrek aan kennis over de ondersteuningsmaatregelen die er bestaan. Zo kan je als werkgever bijvoorbeeld een premie krijgen om een medewerker met gezondheidsproblemen extra te ondersteunen op de werkvloer. Lang niet alle werkgevers zijn daarvan goed op de hoogte.’

Kunnen mensen dan niet terecht bij hun ziekenfonds voor de informatie waar ze naar op zoek zijn?

‘Bij de ziekenfondsen is er zeker genoeg kennis. Het probleem is daar dat mensen vaak wat terughoudend zijn om bij het ziekenfonds hun verhaal te doen, uit angst voor een schorsing van hun ziekte-uitkering. Ook op dat vlak kan ik ondersteuning bieden. Door mensen bijvoorbeeld voor te bereiden

Ⓜ Anja Marchal

FR ‘Le travail peut combattre la solitude’

Les personnes qui ne peuvent pas (ou plus) travailler en raison d'une santé défaillante se retrouvent souvent dans un labyrinthe administratif. Anja Marchal en sait quelque chose, malheureusement. Pour guider ces personnes elle a récemment créé Veerwerk. Tous les jeudis après-midi, on peut lui demander conseil au Centre médical des médecins généralistes (MCH) à Wezembeek-Oppem. Quel est le plus grand malentendu quand il s'agit de travailler avec des problèmes de santé? ‘Les gens pensent souvent, par exemple, que l'on ne peut travailler qu'à mi-temps et que les choses s'arrêtent là. Alors qu'il y a tant d'autres possibilités. Les employeurs ne sont pas toujours bien informés non plus à propos des mesures de soutien qui existent.’

op zo'n gesprek met de adviserende arts of een terug-naar-werkcoach. Je voelt je al veel meer op je gemak als je weet welke vragen er gesteld zullen worden en wat de mogelijkheden allemaal zijn.'

Voor de collega's van iemand met gezondheidsproblemen is het vaak ook niet evident om de zaak te kunnen blijven bolwerken. Welk advies geef je dan?

'Mensen met gezondheidsproblemen voelen zich vaak schuldig omdat er af en toe extra werk terechtkomt bij de collega's. Mijn advies is daarom om je collega's zo goed mogelijk uit te leggen wat je noden zijn en dat het mogelijk is dat je de ene dag wat meer kan dan de andere. Je kan ook met hen bekijken welke dingen jij eventueel kan overnemen zodat alles wat in balans blijft.'

Wat houdt begeleiding door Veerwerk concreet in?

'Een traject is per definitie heel kort. Het gaat om 1 tot maximaal 3 gesprekken. Ik luister naar jouw persoonlijke verhaal en op basis daarvan bekijken we samen wat er in jouw situatie allemaal mogelijk is en welke stappen er gezet kunnen worden. Het valt me in zulke gesprekken telkens op hoe belangrijk het voor veel mensen is om te kunnen werken. Niet alleen op financieel vlak. Het sociale aspect is minstens even belangrijk. Mensen die langdurig thuis zijn, hebben vaak te kampen met eenzaamheid. Werken kan zorgen voor verbinding.'

Wel opvallend dat je als niet-(para) medicus een plekje hebt in het Medisch Centrum voor Huisartsen.

'Ik kreeg de kans van medisch directeur dokter De Baere, algemeen directeur dokter De Rijcke en de medische raad en daar ben ik hen heel dankbaar voor. Ik ben ook geen groentje in de materie. Ik ben maatschappelijk werker en heb meer dan 15 jaar ervaring als arbeidsbemiddelaar en terug-naar-werkcoördinator. Dat speelt wellicht mee. Het feit dat ik daar mijn gesprekken mag houden, bewijst dat er een nood is aan een initiatief als Veerwerk. Ik wil mensen de kortste weg tonen naar de juiste informatie zodat ze zo snel mogelijk de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om hun loopbaan voort te zetten. Dat is belangrijk voor henzelf, maar ook voor hun werkgever en niet te vergeten voor hun collega's.' ●

Nieuwe Vlaamse regering wil totaalplan Nederlands

- Om de **ontnederlandsing** van de Vlaamse Rand en Halle-Vilvoorde terug te dringen, wil de nieuwe Vlaamse regering luidens het regeerakkoord werk maken van 'een totaalplan Nederlands' voor de regio. Zowel vzw 'de Rand', lokale besturen, scholen, het verenigingsleven en bedrijven zullen de kans krijgen om hierin een rol te spelen. Een van de doelstellingen is zoveel mogelijk lessen en oefenkansen Nederlands in te richten. Daarnaast zullen bestaande Vlaamse initiatieven en organisaties zoals vzw 'de Rand', RINGtv, Zennevallei Hergist,... verder ondersteund worden.
- De druk op nieuwkomers in de Rand **om Nederlands te leren**, zal worden opgevoerd. De door de overheid ondersteunde dienstverlening zal zoveel mogelijk gehanteerd worden als hefboom voor taalintegratie. Zo wil de nieuwe regering lokale besturen 'inspireren hoe taalintegratievoorwaarden te verbinden aan de toekenning van het leefloon'. In het belang van het kind zal ook worden onderzocht hoe voor de nieuwe instroom in de kinderopvang voorrang kan worden gegeven aan wie Nederlands spreekt of het leert.
- Daarnaast zijn er nog een reeks maatregelen die van toepassing zijn in heel Vlaanderen. Zo verhoogt de **taalkennisvereiste** voor sociale huurders van A2 naar B1 en ook inburgeraars moeten voortaan het B1-taalniveau halen. Ook in het onderwijs komt er een grotere focus op Nederlands. Zo wordt de helft van de lestijden in het basisonderwijs besteed aan wiskunde en Nederlands, en zullen er voor deze vakken nieuwe minimumdoelen gelden. Later instromende leerlingen zullen een taaltest moet afleggen en er komen sancties voor ouders die hun ouderlijke verantwoordelijkheden onder meer op vlak van Nederlands spreken niet nakomen.
- Het regeerakkoord maant alle leden van de Vlaamse en federale regering aan om

er in hun beleidsdomein voor te zorgen dat de **historische investeringsachterstand** in de Rand en Halle-Vilvoorde ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde wordt ingelopen. Men verwijst hierbij naar de achterstand op vlak van jeugdwelzijnsvoorzieningen en ander zorgaanbod. Om het zorglandschap te versterken wordt de samenwerking tussen ziekenhuizen in Halle-Vilvoorde vergroot. Het sociale woonbeleid via de woonmaatschappijen en Vlabinvest wordt uitgebreid. Lokale besturen worden ondersteund in de toepassing van het decreet Wonen in Eigen Streek.

- Het **Randfonds**, waarin de regering in de periode 2019-2024 30,3 miljoen euro investeerde, wordt versterkt. Vilvoorde, Halle en Dilbeek krijgen extra middelen. Om hun grootstedelijke problemen aan te pakken krijgt het drietal sinds 2016 jaarlijks samen zo'n 3 miljoen euro. Dat bedrag wordt nu verdubbeld. Voor Vilvoorde bijvoorbeeld betekent dat 1,3 miljoen euro extra. Ook van de extra middelen die de Vlaamse regering uittrekt voor het behoud van de open ruimte zal geld naar de Rand vloeien. Dat is het geval voor een aantal van de duizenden nieuwe kinderopvangplaatsen die de nieuwe regering belooft (*zie foto*).
- Wat de **toepassing van de taalwetgeving** betreft op de externe communicatie van de besturen van faciliteitengemeenten blijft de Vlaamse regering onverminderd vasthouden aan de omzendbrieven van de vroegere ministers Peeters en Martens.
- Er is nog een ander **taalprobleem** dat dringend opgelost moet worden: 'Het kan anno 2024 echt niet dat een basisrecht zoals spoedhulpverlening in de officiële taal van de Vlaamse Rand nog steeds geschonden wordt', aldus het regeerakkoord. ●

🕒 In 1935 bouwde Arthur Van Lint uit Grimbergen deze villa met een rijk gevulde geschiedenis.

Eethuizen uit vervlogen tijden

Omdat ik opgegroeide in het mooie Meise, een gemeente met een rijke geschiedenis, neem ik je graag mee op een wandeling langs laiteries, brasseries, restaurants en andere culinaire trekpleisters die nog net niet uit het collectieve geheugen gewist zijn.

TEKST & FOTO Freddy Philips

Sommige anekdotes blijven kleven en toveren bij navraag bijna meteen een brede glimlach en een zucht van nostalgie op het gezicht van de plaatselijke inwoners. En dan komen de verhalen beetje bij beetje in stukjes en brokjes naar mij toegewaaid.

Uitstap

In 1886 werd een stoomtramlijn van Brussel naar Meise aangelegd. Zo werd het dorp voor de stadsmensen een uitstekende zondagse uitstap waar ze eethuizen bezochten. Aan de *ingang* van het dorp staat er sinds de achttiende eeuw een witte fermette, een van de velen die deel uitmaakten van het kasteel van Bouchout, met name **Auberge Napoleon**. Afwisselend was die fermette een boerderij, een herberg, de eerste jeugdclub van Meise en na WOII de *stamënee bai bëstël* met het eerste benzinstation van de gemeente voor het merk Caltex. Vanaf de jaren 1960 werd de fermette uitgebaat als restaurant, sinds 2011 overgenomen door Jan Stallaert & co.

Volgens de overlevering zou keizer Napoleon er geslapen hebben vóór zijn nederlaag in Waterloo, maar daar is geen spoor van terug te vinden in het Gulden Boek van het huis. Aan de andere kant van de A12, op de Koninklijke Kasteeldreef, hadden al voor WOII Jean De Waet en zijn vrouw Alice Bettens (°1882) een boerderij, die nu deel uitmaakt van de Drytoren, eigendom van de familie Jean Baptiste Van Gysel-De Heu. Gesitueerd aan de overkant van de toenmalige eindhalte van de NMVB-tram G (Grimbergen) ontwikkelden ze het idee om hun melkproducten rechtstreeks te serveren en boterhammen met platte kaas en geuze te slijten aan de rijke Brusselaars die er uitstapjes maakten. Onder de naam **Laiterie de la Drève** hadden zij veel succes, en ook hun nazaten tot in 1939. Een postkaart met een afbeelding van de *Laiterie* uit 1913 toont de idyllische plek (zie site *RandKrant*).

Terug in de dorpskern, op de Brusselsesteenweg nr.11, in een van de huizen gebouwd voor het personeel van keizerin Charlotte

(c.1880), was er van eind jaren 1980 tot midden 2000, het gastronomische eethuis **Koen Van Loven** (foto op site *RandKrant*). Een gevestigde waarde. De keuken was er van hoog niveau en bijzonder ook: Van Loven vestigde er in maart 2002 het Belgische record pijproken. Hij kon zijn pijp maar liefst 2 uur 59 minuten onafgebroken aan de praat houden. De zaak is nu al enkele jaren gesloten. Naar het schijnt zou de ex chef-kok in warmere oorden vertoeven.

Nieuwelaan

Op de Nieuwelaan (N 277) richting Wolvertem, ter hoogte van nr.47, werd in 1935 een bepleisterde en geschilderde villa gebouwd in de toen nog zeer landelijke omgeving (zie foto). De bouwheer was Arthur Van Lint (°1893-1948), echt. Germaine Fosset (°1895), advocaat en vrederechter in Grimbergen. Tijdens de oorlogsjaren zouden er tijdelijk Duitse officieren hun intrek hebben genomen, zoals wel vaker gebeurde in herenhuizen in bezet gebied.

Na het overlijden van Arthur Van Lint in 1948 verkocht zijn weduwe het pand. Het werd omgebouwd tot de volgende restaurants: *Le Hasard* uitgebaat door ene De Blidot tot in 1957 en daarna *Le Chateaubriand* van Fanny Loupart en J. Kergen. Allebei voorzien van een discrete parking en dienstverlening. Nadien kwam er de *Hasseltberg* van de familie Coppens tot in 1963, om ten slotte

de *Dog Bar* te worden, genoemd naar de twee Deense doggen van de eigenaar, Sultan en Satan, die niemand durfde te benaderen tenzij je vriend aan huis was.

Voor de ingewijden was het ook een paardenmanege met een gezellige bar. In de jaren die volgden, werd de plek nog een Chinees restaurant en kantoren van een bedrijf in luchtcompressoren. Sinds 1998 doet het dienst als kabinet van een radioloog.

Verderop in de Nieuwelaan, op nr.61, treffen we een gebouw aan waar in de negentiende eeuw volgens de overlevering een herberg-poststation was gevestigd, waar de wisseling van paarden (relais) en postrijders (postiljons) plaatsvond. In de oorlogsjaren was het een volkscafé gerund door de vader van Meisenaar Albert Van den Wijngaert (°1905-1978). Ik herinner mij nog dat ik er met mijn vader in de vroege ochtend van koude winterdagen begin jaren 1950 mocht opwarmen aan de kolenkachel, wachtend op onze tram naar Brussel of Wolvertem, die voor de deur een halte had.

Later werd het pand omgebouwd en werd het de chique **Hostellerie du Roi Dagobert**, eerst uitgebaat door ene Bucher van het *Metropole Hotel* in Brussel, en waar later topchef-kok Freddy Vandecasserie zijn professionele carrière begon vooraleer hij in de gerenommeerde *Villa Lorraine* terecht kwam. Van 1966 tot 1979 nam Joseph Coomans (°1908-1993), een telg uit een horeca familie, het roer over, gevolgd door een Zweed(?) die een paar jaren later de kookboeken definitief neerlegde. Sindsdien is het huis een privéwoning.

De naam *Roi Dagobert* was geïnspireerd op een belangrijke adviseur van de Merovingische koning (ca. 600-639) Sint-Elooi (ca. 588-660), die bisschop van Noyon was. De kapel aan de overkant van de baan is aan deze laatste gewijd.

Achteraan het gebouw, op de Zonneaan nr.11, was er in 1954 *t Rozenhof*, toen uitgebaat door Jules De Smet en Julia Cailliez (foto zie site *RandKrant*). Het werd later het restaurant *Marco Polo* dat eind 2023 de deuren sloot.

Ernest Salu

Enkele huizen verder, op nr. 29, staat de statige **Villa Denise**, gebouwd in 1913 voor

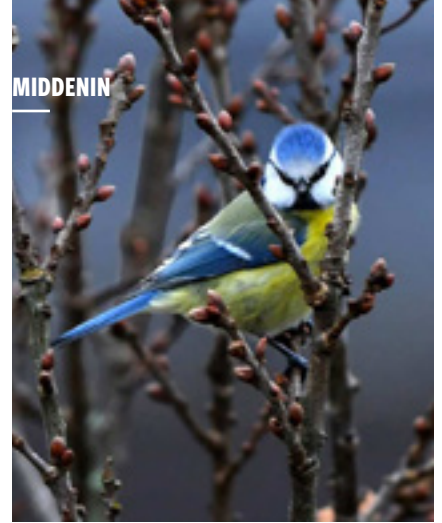
August De Cock-Demayer, landbeheerder van de gemeente (foto zie site *RandKrant*). Na WOI werd het het buitenverblijf van de gekende Lakense beeldhouwer en grafkunstenaar Ernest Salu (°1885-1980). Hij was niet alleen gekend als de architect van het kerkhof rond de kerk van Meise, maar ook als ontwerper van de folkloristische reuzen Jan en Mie (1928). In de periode van Expo 58 was het voor korte tijd de chique brasserie *La Roseraie*. Ik herinner mij nog de houten lambrising en een speciale ingang aan de linkerkant van het huis. In de keuken stond een grote rode professionele snijmachine van de merk Berkel. Indrukwekkend voor een kind!

In de jaren 1970 werd het een privéwoning waar de zangeres Ann Christy (1945-1984) woonde. Na veel omwentelingen heeft een lief koppel dertigers het verloederde pand in 2018 gekocht en hersteld in de stijl van weleer. Ik kon het originele houten *cassette-plafond* bewonderen met de geschilderde inscriptie *Met zoo'n vrouwtje in zoo'n huisje, blijft de kerel in zijn kluisje*, en met in de vier hoeken de initialen ES van Ernest Salu. We wandelen verder naar het zogenaamde rondpunt van Wolvertem, waar het restaurant *De Manke Vos* was. Nu is het de populaire dancing *Baradouz*, gerund door de broeders De Pauw uit Meise.

Plasstraat

Via de Vilvoordsesteenweg komen wij aan de Plasstraat. In 1952 kochten de gebroeders De Waet daar een mooie villa met omringende tuin, geflankeerd door een toren. In de loop der jaren kreeg het gebouw de naam *patat-tentoren*, waarschijnlijk omdat er ooit een handelaar in aardappelen woonde, of volgens sommigen, omdat er aardappelen werden verdeeld onder minderbedeelden. Van 1956 tot in 1982 exploiteerden de gebroeders er de **Laiterie De Waet**, een chique en succesvol restaurant. (foto zie site *RandKrant*). Het domein werd in 1994 verkocht en is sinds 2002 een privéwoning, waar de eigenaars genieten van een aangenaam park met een mooie gloriëtte in art-déco stijl en een bruggetje in rocaille over de vijver. Een zeldzaam kunstwerk van de toen gekende Meisenaar en roccailleur Joseph D'Hont. Mooie herinneringen aan een vervlogen tijd. ●

MIDDENIN

Tuinprincipe 9

In november zitten we midden in de herfst en dan is het beste wat je in een ecologische siertuin kan doen: niets. Dat geldt trouwens ook voor de komende maanden, tot en met februari. Als de tuin min of meer volgroeid is, blijf je er beter af en laat je vooral het ondergrondse leven ongemoeid. De bovengrondse soorten zijn al in rust en dat hou je zo.

Als sommige bomen of struiken wat ver doorgroeiden, zoals in het voorbije natte jaar, kan je overwegen om ze wat in te korten of te snoeien. Doe dat liefst niet te drastisch en zorg er voor dat er volgende lente bloemen op komen, want dat is essentieel voor veel insectensoorten. Een gouden tip voor klimop: er is maar één goeie snoei maand voor deze topsoort en dat is april. Vanaf mei beginnen de bloemknoppen zich te ontwikkelen om vanaf september te bloeien en de hele winter vrucht te zetten. Dat allemaal wegsnoeien zou zonde zijn. Bovendien bloeien enkel de opgaande takken van klimop, dus heb je er alle belang bij om die te sparen gedurende het hele jaar. Nogmaals, enkel april komt in aanmerking om deze stevig doorgroeiende soort wat in te tomen.

In november kan je er stilaan aan denken om de vogels te voederen. Als je ermee begint, is het de bedoeling om dat zeker vol te houden tot een eind in de maand maart. Wat we dikwijls vergeten, is om in koude tijden te voorzien in drink- en badderwater. Gewoon koud regenwater dat je om de twee dagen ververs, is de beste optie. Niet verwarmen en al zeker geen zout of suiker toevoegen tegen het bevriezen. Gewoon toedienen in een ondiepe schaal met maximum vijf centimeter water is ideaal. Als je er wat stenen inlegt, is de kans op verdrinking erg klein. Let er best op dat je het schaalje ergens open en bloot plaatst, bijvoorbeeld op een verhoog of paaltje waar de katten niet bij kunnen. Een ander voordeel van zo'n plaats is dat de vogels predatoren zoals kraaiachtigen of roofvogels zien naderen. Ze hebben dan de tijd om in de naburige (doorn)struiken te vluchten. ●

TEKST Herman Dierickx - FOTO Louis Fraanje

Tom Van Dyck brengt
moordmonoloog

De mensheid verplettert de mens

Acteur Tom Van Dyck is vertrokken voor een tournee met een theatermonoloog gebaseerd op Yves Petry zijn succesroman *Overal zit mens*. Een moordfantasie. Over een intelligente binnenvetter met *Waldschmerz* die genoeg heeft van de rampspoed die de mensheid veroorzaakt.

TEKST Michaël Bellon - FOTO Diego Franssens

Tom Van Dyck

Auteur Yves Petry schrijft inmiddels decennia aan een oeuvre dat ondanks haar grimmige inslag succes heeft, dankzij haar stilistische brilje, filosofische onderbouw, humoristische aanpak en aforistische kracht. Aan hoogtepunten als *Het jaar van de man*, *De laatste woorden van Leo Wekeman* en *De maagd Marino* werd in 2022 *Overal zit mens*. Een moordfantasie toegevoegd. Het geeft een inktijk in de intrigerende gedachtecronkels van boswachter Kasper Kind, die het zelfgenoegzame groepsdenken van de menselijke soort veracht, woedend is om de vernietiging van de natuur door de mens, maar ook persoonlijke kwetsuren heeft. Het boek belandde op de shortlist van de Libris Literatuur Prijs 2023 en dus ook op de radar van acteur Tom Van Dyck. Hij bewerkte het tot een monoloog.

Hoe ben je bij het boek terecht gekomen?

Tom Van Dyck: 'Ik ben het boek direct gaan kopen nadat ik in de weekendkranten de interviews en recensies las. Diezelfde dag nog had ik het uit en zei ik tegen mijn vrouw dat ik er iets mee wou doen. 's Anderendaags ben ik het opnieuw beginnen lezen en dacht ik aan verfilmen en daarna aan een monoloog. Ik deelde een exemplaar uit aan een paar kompanen en zij bevestigden dat dit iets voor mij was. Via het Toneelhuis kwam ik in contact met Yves Petry, want vooraleer ik verder begon

te fantaseren, hoorde ik best eens of meneer Petry het zag zitten dat meneer Van Dyck met zijn vuile botten door zijn bos zou wandelen. Tot mijn grote vreugde antwoordde hij dezelfde dag nog van wel. We zijn dan heel snel samen koffie gaan drinken, en een jaar later was ik dagelijks met het project bezig.'

Hoofdpersoneage Kasper Kind is een binnenvetter met een donker kantje. Dat ligt jou wel als acteur.

'Ik heb een voorliefde voor personages die vorm proberen te geven aan hun leven, de wereld proberen te begrijpen, en in hun eentje iets proberen te betekenen, ook al lukt dat niet zo geweldig. Dit gaat dan ook nog eens over een witte vijftiger, een *lone wolf*, die een visie probeert te ontwikkelen, maar zich ook verliest in zijn fantasie. Dat zijn allemaal elementen waar ik iets mee kan. Bovendien vond ik het boek niet alleen inhoudelijk, maar ook qua taal en humor heel aantrekkelijk. Het klassieke probleem is dat zo'n boek natuurlijk te veel materiaal bevat voor een theatermonoloog. Dat betekent: *kill your darlings*, anders wordt het een marathonvoorstelling. Het is zeker geen pamflet. Ik wilde een verhaal vertellen en een individu laten zien.'

Kasper Kind is een *lone wolf* die heel zelfbewust en welbespraakt is.

'Het is niet iemand die zijn verwerpelijke

daden stelt vanuit een soort morele achterlijkheid of sociale marginalisering. Yves bevestigde mijn voorgevoel dat Ted Kaczynski, de zogenaamde UNA-bomber die in de jaren 80 en 90 bombrieven verstuurde in Amerika, een inspiratiebron was. Kaczynski was trouwens net zoals Petry een wiskundige en een filosoof, al hoor je mij niet zeggen dat er nog meer parallellen zijn.' (*lacht*)

Een analyse die Kasper Kind maakt, is dat het individu niet ontkomt aan de wetten van de massa. De mensheid verplettert de mens.

'Elk individu probeert geliefd te zijn, probeert begrepen te worden. Een gebrek aan aandacht en liefde kan iemand tot rare gedachten en daden verleiden. Kasper Kind is iemand die graag mee wil doen in de volwassen wereld, maar daar niet aardt. Hij heeft zich nooit kunnen conformeren tot een of andere groep. *Mijn kans om interessant te zijn, is definitief verkeken*, zegt hij op het einde. Ook met zijn eigen homoseksualiteit ligt hij overhoop. LHBTQ is dus een thema. Bovendien is het een witte vijftiger die alles uitspreekt. Het is ongelooflijk hoe het boek de vinger aan de pols van deze tijd houdt. Daarom vond ik het belangrijk om dat nu te kunnen maken en spelen. Ik denk dat jong en oud er zich door aangesproken voelt en in het hoofd van dat personage probeert te geraken. *Radicaliseren*

Wasco'ing on?

Wat is er leuker dan je vrij uitdrukken en buiten de lijntjes kleuren? In Wasco! laten choreograaf Lisbeth Gruwez en muzikant Maarten Van Cauwenberghe tien jonge performers dansen en schilderen op jazzmuziek.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Karolina Maruszak

Gruwez en Van Cauwenberghe vormen de artistieke kern van Voetvolk dat dansvoorstellingen maakt van internationaal niveau. Denk maar aan *Nomadic*, *Into The Open*, of *Lisbeth Gruwez dances Bob Dylan*. Voor een jonger publiek hadden ze nog niet gewerkt, maar daar brengt het uitbundige Wasco! verandering in. De ondertitel Wasco'ing on? drukt uit wat voor een onnavolgbare voorstelling het moest worden. Voetvolk gaat all-in met een bont gelegenheidsgezelschap van zes- tot twaalfjarigen én met de vetkrijtjes die in de kindermond wasco worden genoemd. Het resultaat belandt in dikke spatten op een metersbreed canvas. In de geest van abstracte *action painters* zoals de Amerikaan Jackson Pollock, die zelf ook schilderde op jazzmuziek.

Wat een goed idee om iets met het jonge volk te doen.

Van Cauwenberghe: 'De vraag kwam van hetpaleis. Voor ons was dit een kans om iets te doen wat we nog nooit hadden gedaan. Al was in Lisbeth haar hoofd al iets aan het kiemen.'

Gruwez: 'Ik had al langer het idee van een voorstelling waarin tekenen en schilderen een rol zou spelen. Maar bij volwassenen kreeg ik dat niet verkocht. Met kinderen wist ik meteen wat we moesten doen.'

Het idee om te tekenen was er al. Hoe kwam je bij jazz?

Gruwez: 'De muziekkeuze was belangrijk. Eerst dachten we aan samples van funk en soul om de kinderen wat te sturen. Uiteindelijk was het Maarten die met free jazz kwam. Ik weet nog dat we in de auto naar Impressions van John Coltrane luisterden en de noten, kleuren en lijnen voor ons zagen. Hoe meer de kinderen naar jazz luisterden, hoe liever ze het hoorden. Omdat de muziek klinkt zoals zij zich voelen.

Een kind kan eerst blij zijn en dan ineens boos. Of pijnlijk vallen maar direct terug rechtstaan en hard weglopen. Ze vonden die rollercoaster van wilde noten geweldig. We hebben hen uitgelegd wie Pollock en de andere schilders van toen waren. Mooie link.'

Van Cauwenberghe: 'In het begin waren er ook bij hetpaleis twijfels over die jazz. Zou dat niet te moeilijk zijn? Maar tijdens de schoolvoorstellingen stond de zaal op zijn kop. De kinderen sprongen op om te dansen en te headbangen. (Droog) De enige vervelende mensen in de zaal waren meestal leraren die zeiden dat ze stil moesten zijn. Nu we de voorstelling hernemen en de spanning van het lange repetitieproces achter ons ligt, kunnen we ook specifiek naar de sax of de drum luisteren. Na honderd keer luisteren, ontdek je nog altijd iets nieuw.'

Vrijheid is belangrijk, maar het is een dansvoorstelling. Hoe bewaar je de balans?

Gruwez: 'Het verloop van de voorstelling is voor een kind gemakkelijk te bevatten. Eerst maken we een schets, dan kleuren we die in, en daarna dansen we en maken we dat schilderij af. Dat is de structuur. Ze kennen bewegingskwaliteiten zoals *flowing*, *staccato's*, *chaos*, *stillness*, *slow motion*. En we werken met kleurenzones. Maar de kinderen zitten niet vast in een choreografie. Ze volgen alleen de muziek. Het is mooi hoe ze samenwerken, voor elkaar zorgen en dingen oplossen. Ze vormen een minimaatschappij.'

Van Cauwenberghe: 'We hebben veel goede recensies gehad, maar de aandacht gaat naar het *spetterende feest*, terwijl dit stuk toont wie wij als mens zouden willen zijn en wat vrijheid is. De muziek en de action painting verwijzen naar de vrijheid van kunstenaars, van de mens en van onze kinderen. In de meer dan 25 jaar hetpaleis was dit de allereerste keer dat er geen volwassene op het podium stond. De volledige verantwoordelijkheid ligt bij de kinderen. Er staat niemand naast om iets recht te trekken.' ●

ZA – 16 NOV – 15.00

Wasco! (6-99j)

Gruwez & Van Cauwenberghe

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

is niet zo simpel als het lijkt, is een van de dingen die hij zegt, en hij deelt heel het filosofische proces dat hem tot zijn moordplan drijft. Dat hij voor de spiegel oefent wat hij tegen zijn slachtoffer gaat zeggen voor hij hem overhoop knalt, heeft een zeker Taxi Driver-gehalte, maar als publiek voel je toch met hem mee.'

Kind lijdt ook aan Waldschmerz, een depressie omwille van de teloorgang van de natuur. Herkenbaar voor een Kempenzoon?

'Zonder twijfel. Mijn broer Hans is een bioloog die ondertussen ook wel wat bekendheid geniet. Hij geeft me geregeld een inkijk in de rapporten die bij hem aan de universiteit op tafel komen, en die stemmen niet hoopvol. Dus ik maak me absoluut zorgen over hoe wij met deze aardkloot omgaan en zie het als mijn verdomde plicht om mijn verantwoordelijkheid te blijven opnemen. Er zijn de bosbranden en overstromingen, maar als je een beetje in je tuin rondkijkt, zie je daar ook de verschroming. *Iedere dag worden wij met onze neus in ons eigen vuil gedrukt. Maar of we daar nu zindelijk van gaan worden, dat is maar zeer de vraag*, zo begint Kasper Kind zijn verhaal.'

Toch is er ook plaats voor humor.

'De figuren waar ik altijd het meeste van hield in het theater, maar ook in mijn meest gekoesterde momenten van *In de Gloria*, zijn allemaal mensen die wanhopig proberen grip te krijgen op de dingen. De wanhoop van een figuur die aan de deur van zijn slachtoffer in één minuut wil uitleggen wat zijn motieven zijn, vind ik heel geestig. Zijn redeneringen, zijn paniek en zijn twijfels laten een mens van vlees en bloed zien. Iemand die zijn kinderlijkheid nooit heeft achtergelaten. Hij is een speler, zoals wij allemaal.' ●

DO – 14 NOV – 20.30

Overall zit mens. Een moordfantasie

Tom Van Dyck

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

(en later dit seizoen in CC de Factorij, GC de Kam, GC de Zandloper, GC Felix Sohie & CC De Meent)

Water krijgt meer ruimte

Met de Zuunbeek zijn we aan de laatste rivier toe in onze reeks over waterlopen in de Rand. Deze waterloop is de laatste jaren mooi opgewaardeerd en kent een vrij natuurlijk verloop. Waar ze, samen met de Zenne, vroeger vaak voor wateroverlast zorgde, is daar de laatste jaren heel wat rond gebeurd.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

De Zuunbeek loopt van Kester (Gooik) naar Sint-Pieters-Leeuw, waar ze bij de grens met Brussel in de Zenne uitmondt. Tijdens die 19 km kent ze een verval van 45 meter. Met de Zuunbeek treffen we een van de meest natuurlijke waterlopen aan in de Vlaamse Rand. En dat is vooral te danken aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), die de waterloop het laatste decennium onder handen heeft genomen. Het rechte trekken van de waterloop in de jaren 1970 werd 'rechtgezet'. De Zuun kreeg opnieuw de kans om te meanderen in Sint-Pieters-Leeuw. De zware overstromingen van november 2010 in Negenmanneke hebben zeker bijgedragen tot de herinrichtingswerken. Elke waterloop blijft een overstromingsrisico inhouden, maar door de werken van de VMM is de mogelijke frequentie van die overstromingen in de regio sterk afgezwakt. We nemen je graag even mee langs de Zuunbeek.

Hoogste gebouw

Vanaf Pepingen tot aan de Brabantsebaan in Oudenaken vormt de Zuunbeek de grens tussen Pepingen en Sint-Pieters-Leeuw. Ze kabbelt door weide- en akkergebied en kan redelijk vrij meanderen, ook al zijn de oevers hier en daar lichtjes verstevigd. Tot diep in Sint-Pieters-Leeuw is de beek vrijwel

onzichtbaar voor wandelaars en fietsers.

Vanaf de Brabantsebaan krijgen we ook de eerste bufferbekkens langs de beek. Die moeten water tijdelijk stockeren wanneer de beek te veel neerslag moet verwerken. Vanaf hier krijg je voor het eerst zicht op de zendmast van Sint-Pieters-Leeuw, het hoogste gebouw van ons land, ook al krijgt de Zuidertoren in Brussel vaak die eer toebedeeld. De zendmast is 302 meter hoog en benadert daarmee zelfs de hoogte van de Eiffeltoren. Vanuit de zendtoren worden tv-, radio- en datasignalen doorgestraald naar de andere zendmasten in heel Vlaanderen. De toren werd gebouwd vanaf 1991 en was klaar in 1994. Beneden is de toren 27 meter breed. Boven nog 160 centimeter.

Vanaf Oudenaken tot het Volsembroek, bij het centrum van Sint-Pieters-Leeuw, heeft de indertijd rechtgetrokken Zuunbeek de kans gekregen om weer te meanderen. Vijftig jaar geleden dacht men dat het verstandig was om water zo snel mogelijk af te voeren en werden alle waterlopen zoveel mogelijk rechtgetrokken. Dat leidde tot heel wat wateroverlast benedenstrooms. Vandaag weten we dat het belangrijker is om dat water zoveel mogelijk ruimte te geven en het te laten infiltreren in de grond waar dat kan. Bekken moeten dus maximaal

kunnen meanderen.

Vanaf het Volsembroek kun je naast de Zuunbeek wandelen en fietsen. Bij het Volsembroek bouwde de VMM trouwens ook een uitkijksplatform waar je als passant even kunt gaan verpozen met zicht op de omgeving.

204 miljoen liter

In Volsembroek groef de VMM nieuwe meanders uit en verwijderde ze bijna 16.000 m³ slib. De rechtgetrokken Zuun is er nog grotendeels en kan bij watersnood nog water stockeren. Bij het wachtbekken regelt een imposante klepstuw de waterstand stroomopwaarts. Zo kan de waterstand daar bij overvloedige waterdebieten stijgen tot 2,20 meter. Een dijk schermt het natuurgebied af, maar als de stuw wordt geactiveerd, wordt het overtollige water ook naar het natuurgebied afgeleid dat

“Vandaag weten we dat het belangrijk is om water zoveel mogelijk ruimte te geven en het te laten infiltreren in de grond.

dan kan worden ingezet als gecontroleerd overstromingsgebied. In totaal kan bij Volsem zowat 204 miljoen liter water tijdelijk worden gestockeerd.

De naburige Gaspeldoornbeek werd omgeleid, zodat ze niet meer rechtstreeks in de Zuunbeek uitmondt. Zo geraakt het wachtbekken Volsem minder snel gevuld. Verderop vinden we de Heidries. Ook daar kreeg de rechtgetrokken Zuunbeek weer de kans om te meanderen. Zo belanden we bij het natuurgebied Oude Zuun, waar de VMM de historische loop van de Oude Zuun van voor 1972 heeft hersteld. Ook daar werd een dikke laag vervuild slib verwijderd om meer ruimte te creëren voor wateropvang.

Tolheffing

De Zuunbeek heeft bijna nergens nog oeverversteving, behalve dan waar ze in de buurt komt van wegen. Daardoor kan de beek zo natuurlijk mogelijk meanderen. Dat houdt op termijn in dat de ene bocht van de waterloop

EN Revival of Zuun River

Our journey through the waterways of the Rand concludes with the Zuunbeek. This river has undergone significant improvements in recent years, returning to a more natural course. Although it, together with the Zenne, often contributed to flooding in the past, significant efforts have been made in recent years to resolve this issue.

📍 De Zunaanbeek

groter zal worden en de andere kleiner. Voorbij de Camille Leunenstraat komen we alweer bij bufferbekkens uit. Die zijn tegelijk ook uitgerust met hengelpateaus; vissers kunnen er voluit hun hobby beoefenen. Vanaf hier kun je de Zunaanbeek volgen tot in Negenmanneke met aan de ene kant open ruimte en enkele achtertuinen die uitgeven op de Zunaanbeek en aan de andere kant de achterzijde van bedrijventerreinen. Die houden wel niet altijd de vijfmeterzone vrij die moet dienen om de waterloop te kunnen onderhouden. Zo komen we stilaan in Negenmanneke aan. Het gehucht dankt zijn naam aan de tolheffing die er eertijds werd gevraagd aan voorbijgangers die naar Anderlecht en Brussel trokken. Die tol was een achtste van een stuiver en werd één negenmanneke genoemd.

Het eerste park hier is het Pater Damiiaanpark. Sint-Pieters-Leeuw kocht er een perceel van 2,5 ha aan en richt dat als natuurlijk park in. Zo zijn er inmiddels vierhonderd struiken en boompjes aangeplant. Wat verderop krijgen ook de grasvelden in de omgeving van Wildersport een make-over tot natuurpark met een poel, speelnatuur, ruimte voor wateropvang, aanplantingen en een wandelpad. De werken zijn momenteel in uitvoering.

Wittouck

Aan de andere kant ligt de opvallende site Klein Bijgaarden. Nu vind je er het Missiehuis van Scheut, maar vanaf 1250 tot aan de Franse revolutie lag hier een klooster

van de zusters Bernardienen. Rond 1800 kocht advocaat Guillaume Wittouck de site en liet het rond 1860 renoveren door de gerenommeerde architect Beyaert. Voor wie de Belgische frank nog heeft gekend: Beyaerts afbeelding sierde indertijd een van de briefjes van honderd frank. De familie Wittouck leverde drie burgemeesters voor Sint-Pieters-Leeuw en was actief in de suikernijverheid, de paardensport en het distilleren. De sporen daarvan zijn op de site nog te vinden. Rond 1920 verliet de familie Wittouck de gemeente en later kocht het Missiehuis van Scheut het kasteel met omliggend park. Aan de overkant krijgt de site met oude industriële gebouwen een nieuwe invulling. Er komen 39 appartementen, vlak bij de Zunaanbeek.

Verderop komt de Zunaanbeek in het meer verstedelijkende weefsel van Negenmanneke terecht. De bedding van de beek ligt hier diep en kreeg een zomer- en winterbed. Bij lage waterstanden in de zomer stroomt de rivier door het meanderende zomerbed. In de winter heeft ze voldoende ruimte in het bredere winterbed. Verderop wordt ze wel in een keurslijf gedwongen. Bij de Bergensesteenweg duikt ze onder de grond. Het Agentschap Wegen en Verkeer richt die Bergensteenweg momenteel in en legt daarbij veilige voet- en fietspaden aan, ook over de Zunaanbeek.

Shopping Pajot

Zo komt de Zunaanbeek bij Shopping Pajot en wordt ze onzichtbaar. Hier stroomt ze onder

het 8 ha groot shoppingterrein door. Als we weten dat er zowat 27.000 m² parking bij dat shoppingcenter hoort, dan moet een beetje out of the box denken er toch toe kunnen leiden om de Zunaanbeek ook hier weer meer ruimte te geven. Het zou de desolate asfaltvlakte een mooie upgrade kunnen bezorgen. Met wat creativiteit hoeft dat zelfs niet eens ten koste van veel parkeerplaatsen te gaan. Het zou wel voor een aangename winkelboulevard kunnen zorgen. Voorbij het shoppingcenter komt de Zunaanbeek weer even bovengronds om dan bij het bedrijf Cantillana weer deels overkapt te worden. Waar ze in de Zenne uitmondt, is zelfs niet meer te zien. Maar ook voor die laatste stukken Zunaanbeek zou het fijn zijn, als de waterloop er weer ruimte krijgt en zichtbaar wordt. Daar heeft per slot van rekening vrijwel iedereen belang bij. Bovenstrooms zijn heel veel maatregelen genomen om Negenmanneke in de toekomst zoveel mogelijk te vrijwaren van wateroverlast, maar in Negenmanneke zelf blijft de situatie precair voor de Zunaanbeek. Een beetje contradictorisch, toch?

Er is evenwel hoop, want er lopen heel wat nieuwe ontwikkelingen in het gebied en die bieden mogelijk kansen om de waterloop hier en daar verder open te leggen en de structuur van de Zunaanbeek te verbeteren. We kunnen dus blijven hopen op een open Zunaanbeek in de toekomst. Al bij al heeft de Zunaanbeek recent heel wat positieve ontwikkelingen ondergaan. De laatste kers(en) op de taart volgen dan hopelijk later nog. ●

PODIUM

THEATER

ZO - 3 NOV - 15.00

Van Guido en Gezelle

Bart Cafmeyer

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO - 7 NOV - 20.30

Josse Jnr.

LOD & ROBIN/Ahlan Ratnamohan,

Josse De Pauw & Etuwe Bright Junior

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR - 8 NOV - 20.00

Patricia

Peter De Graef

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

De idealist

Bart Hollanders, Bo Spaenc,

Bjorn Erikssoen & Pedro Elias

VR - 8 NOV - 20.30

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

DO - 28 NOV - 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO - 14 NOV - 20.15

Tand des Tijds

Tim Natens

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO - 14 NOV - 20.30

Overal zit mens.

Een moordfantasie

Tom Van Dyck

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR - 15 NOV - 20.00

C.A.T.C.H

Aminata Demba en Aïcha Cissé

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR - 15 NOV - 20.30

Brideshead Revisited

De Warme Winkel/Toneelhuis

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR - 15 NOV - 20.30

Opening Night

De Hoe

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA - 16 NOV - 20.00

E muzikoël vertelselke mèn billekes

Empasseebel

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

DO - 21 NOV - 13.30

Een blauwe vogel XL

Broder

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO - 21 NOV - 20.30

Faust

theater arsenaal, DE MAAN &

deCompagnie

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Parkplatz

Compagnie Cecilia/Titus De Voogdt &

Robrecht Vanden Thoren

VR - 22 NOV - 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA - 30 NOV - 20.30

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

DO - 28 NOV - 20.15

For Rosa

Nic Balthazar, Felix Maesschalck &

Benjamin Van Bunderen

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA - 30 NOV - 20.15

Lady Agatha

Loge10

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

KIDS

ZO - 10 NOV - 10.30

Lightyear 2022 (+6j)

familiefilm

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZO - 10 NOV - 10.30

Binnenste buiten 2

familiefilm

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZO - 10 NOV - 11.00 EN 15.00

Aorta (9m-3j.)

De Spiegel

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA - 16 NOV - 15.00

Morgen is 1 keer slapen (+3j)

Klein Drama

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZA - 16 NOV - 15.00

Wasco! (6-99j)

hetpaleis & Voetvolk/Lisbeth Gruwez &

Maarten Van Cauwenberghe

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA - 16 NOV - 19.00

Oy (+10j)

Theater Froefroe

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

🕒 Josse Jnr. (7/11)

ZA - 17 NOV - 10.00

Kunstendag (6-12j)

Sint-Pieters-Leeuw, Laekelinde, 02 371 22 62

ZO - 17 NOV - 10.30 EN 14.30

Betoverende Beestjes (+3j)

Film' on Tour

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO - 17 NOV - 15.00

Rommelpaard (+3j)

4Hoog

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZO - 17 NOV - 15.00

Raarhaar (+8j)

fABULEUS

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO - 20 NOV - 14.00

Voorleesknutsselfest

Hoeilaart, Bibliotheek, 02 657 05 04

ZA - 23 NOV - 19.00

Dit is niet de titel (+7j)

Bronks/Compagnie Barbarie

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO - 24 NOV - 13.30 EN 16.00

Bumba. Het verjaardagsboek

Studio 100

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO - 24 NOV - 14.00

Boekstart. Babyborrel (0-2,5j)

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO - 24 NOV - 15.00

Set-Up (+6j)

Kopergieterij, KG&e BeFlat

Grimbergen, Den Douwe, 02 263 03 43

ZA - 30 NOV - 10.30 EN 14.00

Ook de Sint steekt zijn vinger in de lucht (+3j)

Jan De Smet

Jesus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA - 30 NOV - 17.00

Ik wens voor Sinterklaas...

(+4j)

Decemberfeesten

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

ZA - 30 NOV - 20.30

En suite

Theater Tieret

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

HUMOR

Hoog in de lucht

Sven De Ridder Company

VR - 1 NOV - 15.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO - 24 NOV - 14.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

6,7 & 8 NOV - 20.30

Taboe

Philippe Geubels

Humbeek, Eldorado, 02 263 03 43

DO - 7 NOV - 20.30

Goe Genoeg

Amelie Albrecht

Sint-Genesius-Rode,

GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

7,8, 9 & 10 NOV - 20.00 EN 14.30

Moeiduniet!

Peter De Rop

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO – 14 NOV – 20.30

Blafwaf zkt.

Blafwaf

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Verlicht mij (+16j)

Veerle Malschaert

VR – 15 NOV – 20.00

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

VR – 29 NOV – 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR – 15 NOV – 20.30

Zaalshow 2.o

Jacques Vermeire & Luc Verschueren

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

MA – 18 NOV – 20.00

Comedy Club #2 met Nigel Williams

Dilbeek, Lou's Plek, 02 466 20 30

20 EN 21 NOV – 20.30

Mag ik even? 2024

Kamal Kharmach

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO – 21 NOV – 20.30

Verwachtingen

Erhan Demirci

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

21, 22, 23 & 24 NOV – 20.00 EN 15.00

Bemoelial

Toneelgroep De Morgenster

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

22, 23 & 24 NOV – 20.00 EN 15.00

Vendetta! vendetta! vendetta!

Koninklijke toneelkring

De Jonge Druivelaar

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZA – 30 NOV – 20.30

13

William Boeva

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

LITERATUUR

ZO – 17 NOV – 16.00

Sara De Bosschere leest Hella S. Haasse

Beersel, Huis Herman Teirlinck, huisvanhermanteirlinck.be

ZO – 24 NOV – 10.30

Hilde Van Mieghem

Schrijvers op Zondag

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DANS

VR – 29 NOV – 20.15

La dame en noir

Isabelle Beernaert

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MUZIEK

VR – 1 NOV – 20.00

The Motown Supremacy

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Onrust

Tourist LeMC

ZA – 2 NOV – 20.15

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA – 30 NOV – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA – 2 NOV – 20.30

At this moment

Aglica Trio

Ternat, Sint-Remigiuskerk, 02 582 44 33

ZO – 3 NOV – 14.30

Er was eens

Along Comes Mary

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO – 3 NOV – 15.00

Lisa del Bo

Seniorenfeest NCRW

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

WO – 6 NOV – 20.30

Going Deaf for a Living

Fischer-Z-Solo

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO – 7 NOV – 20.00

Met permissie!

Lucas Van den Eynde

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

DO – 7 NOV – 20.30

Elias D'hooge Trio

Jazz at Felix

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO – 7 NOV – 20.30

Vadertaal

Stan Van Stamang

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR – 8 NOV – 20.30

Oh Dear

Isolde Lasoen

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

De Lage Landen Vol. 1

Isabelle A, Stoomboot, Wigbert, e.a.

VR – 8 NOV – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO – 14 NOV – 20.30

Sint-Genesius-Rode,

GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR – 22 NOV – 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA – 9 NOV – 15.00

Bach begeestert

Das neue Bach-Konsortium &

kamerkoor Framagomi

Dilbeek, Saviokerk, 0472 97 17 66

ZA – 9 NOV – 20.00

Van den Begin zingt Reymer

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA – 9 NOV – 20.00

Zuurstof

Charlus

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma, 02 371 22 62

ZA – 9 NOV – 20.30

Ex Nihilo

Graindelavoix

Grimbergen, Abdijkerk, 02 263 03 43

Bloemlezing 2024

Stef Bos

ZA – 9 NOV – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO – 24 NOV – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO – 10 NOV – 11.00

Zeg me

Frank Boddin

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO – 10 NOV – 20.00

Johnny Cash Roadshow

Timeless Tracks vzw

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

History of Britpop

Luc Janssen, Filip Heylens e.a.

ZO – 10 NOV – 20.30

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

DO – 21 NOV – 20.00

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 23 NOV – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI – 12 NOV – 14.30

Heb het leven lief

Riet Muylaert

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO – 13 NOV – 20.30

The Kings of Connaught

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR – 15 NOV – 14.00

Van Ann Christy tot Bart Peeters

De Vlaamse Jukebox

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

VR – 15 NOV – 20.00

Six Blade Knife

Tribute to Dire Straits

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

ZA – 16 NOV – 18.00

STORM III

met o.a. Predatory Void, Wrong Man,

Divided & Astodan

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA – 16 NOV – 20.00

Aznavour 100

Frank Mercelis & VRT BigBand

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 16 NOV – 20.00

Winterconcert

Nero's Muzikanten

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

Homeland

Seckou Keita & Band

ZA – 16 NOV – 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI – 19 NOV – 20.00

Ternat, De Plotter, 02 582 44 33

📍 Voorleesknutselsest (20/11)

ZA – 16 NOV – 20.30

This is Tina

Tina Turner Tribute

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO – 17 NOV – 20.30

All Stars Band

Clearwater Creedence Revival

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO – 20 NOV – 20.30

CHVE

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO – 21 NOV – 20.00

50j Tim

Croonenberghs, Joosten, Verbeke & De Craene

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma, 02 371 22 62

ZA – 23 NOV – 15.00

Fieufestival.

Fluister mijn naam niet

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA – 23 NOV – 20.00

30j ik ga dood aan jou

Bart Herman

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZO – 24 NOV – 14.00

The Cast Band speelt Will Tura

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO – 24 NOV – 15.00

Dromen

Hugo Sigal

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZO – 24 NOV – 15.00

Happy Anniversary.

Liedrecital

Lucas Cortoos & Vincent Van Audenhove
Beersel, Huis Herman Teirlinck, huisvanhermanteilinck.be

DO – 28 NOV – 20.30

Soundcheck Songs & Backstage Stories part 2

Tom Vanstiphout & Nina Babet

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR – 29 NOV – 19.30

Nerorocksessie

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR – 29 NOV – 20.00

Dishwasher

Jazzcafé

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma, 02 371 22 62

🎧 Kinds of Kindness (5/11)

VR – 29 NOV – 20.00

Bella Italia 2

Sabine Tiels e l'Orchestra Italiana

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR – 29 NOV – 20.30

Hydrogen Sea & Meis

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR – 29 NOV – 20.30

A Pink Floyd Experience. Greatest Hits Tour

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA – 30 NOV – 20.00

Meral Polat Trio

Jazzcafé

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma, 02 371 22 62

ZA – 30 NOV – 20.00

Kommil Foo. In concert

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 30 NOV – 20.00

Winterconcert

De Eendracht

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZA – 30 NOV – 20.30

Sylvie Kreusch

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

FILM

ZO – 3 NOV – 20.00

The Dead don't Hurt

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Emila Pérez

MA – 4 NOV – 20.00

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO – 10 NOV – 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO – 20 NOV – 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI – 5 NOV – 14.00

La famille Belier

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI – 5 NOV – 19.30

Kinds of Kindness

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 5 NOV – 20.00

J'aime la vie

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI – 5 NOV – 20.30

Love lies Bleeding

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO – 6 NOV – 20.00

All of us strangers & kortfilm

HolebiFilmFestival

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO – 6 NOV – 20.00

Bad Boys: Ride or Die

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

VR – 8 NOV – 14.00 EN 20.30

Aller/retour

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DI – 12 NOV – 14.00

The Zone of Interest

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI – 12 NOV – 20.00

El Secreto des sus Ojos

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

DI – 12 NOV – 20.00

The New Boy

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI – 12 NOV – 20.30

Le temps d'aimer

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI – 12 NOV – 20.30

Lee

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO – 13 NOV – 20.00

The Bikeriders

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO – 14 NOV – 14.30

Rebel

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

DO – 14 NOV – 15.00 EN 20.00

Quitter la nuit

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

Arno. Rock 'n' Roll**Godverdomme**

ZO – 17 NOV – 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA – 18 NOV – 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 19 NOV – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA – 25 NOV – 20.00

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

MA – 18 NOV – 20.00

Nata per te

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI – 19 NOV – 20.00

Memory

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DO – 21 NOV – 14.00

Hector

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

DO – 21 NOV – 14.30

La Piscine

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO – 24 NOV – 20.00

C'è ancora domani

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI – 26 NOV – 20.00

Skunk

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI – 26 NOV – 20.30

Firebrand

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO – 27 NOV – 20.00

La nuit se traîne

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

EXPO

6 NOV TOT 2 DEC

Fotografiecircuit.**Peter Van Steenwinkel**

Wemmel, GC de Zandloper 02 460 73 24

TOT 8 NOV

**Michael S.L. Vanderpe.
Rasters**

Dworp, Destelheide,
www.destelheide.be

TOT 29 NOV

**Momento Imaginis.
Etienne Van Bellingen**

Vilvoorde, Residentie Beaulieu,
02 363 21 00

TOT 30 NOV

Unwind. Toon Debraekeleer

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

TOT 1 DEC

Véronique Bissay. Op reis

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 15 DEC

Resilience screenings

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 21 DEC

Sybre Vanoverberghe. Musa

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 5 JAN

**Victor Delhez en de
experimentele fotografie**

Drogenbos, Felix Art & Eco Museum,
02 377 57 22

TOT 5 JAN

Love is Louder

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 16 JAN

**Elen Braga.
Als een leeuw in een kooi**

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 19 JAN

**Hans/Jean Arp & Sophie
Taeuber-Arp. Friends, Lovers,
Partners**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

VARIA

WO – 27 NOV – 19.00

Cuisine Mundial

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

DO – 28 NOV – 20.00

Dag vreemde man

Theater van A tot Z
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

Veilig geborgen in een tekstballon

Op haar nieuwe album *Comic Trip*, die ze eind november in avant-première komt voorstellen in CC Strombeek, transformeert zangeres Sylvie Kreusch bij momenten in een strippersonage. Door terug te blikken op de ongebreidelde fantasie die ze als kind had, tracht ze dichter bij zichzelf te komen.

TEKST Tom Peeters – FOTO Oriane Verstraeten

Na passages bij de indierockbands Soldier's Heart en Warhaus maakte zangeres en liedjesschrijfster Sylvie Kreusch drie jaar geleden haar solodebuut met de break-upplaat *Montbray*. Het leverde haar een MIA en met Walk Walk ook een radiohit op, maar vooral veel concerten op Belgische en Nederlandse concert- en festivalpodia. Daarop wervelde de zangeres, die in haar jonge jaren weleens een catwalk opliep, in uitbundige karmijnrode garderobes die nog voor een extra dosis bezwering en mysterie zorgden.

Dat het nieuwe album qua thematiek erg verschilt van haar debuut is een understatement. Het liefdesverdriet is verwerkt. Onder-tussen ging het van Antwerpen naar Gent. Het begint eruit te zien als een gesetteld leven.

'Ik ben een dertiger nu en alles wordt een beetje voorspelbaar', klinkt het. 'Ik denk dat we als volwassenen veel kunnen leren van hoe we als kind met verwondering naar de wereld keken.' Zelf herinnert ze zich hoe ze op grootmoeders zolder het ene na het andere stripverhaal verslond en zich liet meevoeren. Tijdens die momenten van peil-loze creativiteit en naïviteit nam haar fantasie het spontaan over.

Middelste kind

Op de hoes van haar nieuwe plaat zit het hoofd van Kreusch niet alleen vast in een ballon, soms wordt ze ook gewoon een personage en klinkt het als in een tekstballon: PAAW PAAW! BANG BANG! KACHAAA! WHHEM BLEM! Elders hoor je haar kinderlijke verbeelding vervlechten met verwijzingen naar westerns en Hollywood. Het paradoxale is dat de zangeres in de huid van een stripper-sonage net dichter bij zichzelf lijkt te komen.

Ter illustratie haalt ze er in de perstekst de track Daddy's Selling Wine in a Burning House bij, een van de persoonlijkste nummers die

ze ooit schreef. 'Het gaat over een jeugd-herinnering die tijdens een therapie sessie weer naar boven kwam. Ik was het typische middelste kind. Als ik het moeilijk had, zocht ik heil in een droomwereld. Bij moeilijkheden in een relatie is mijn eerste reactie weglopen of mijn kop in het zand steken, een coping-mechanisme dat ik mezelf heb aangeleerd.'

Vroeger had Kreusch ons al eens uitgelegd dat ze graag op het podium staat omdat ze in het echte leven eerder introvert is en conflicten uit de weg gaat. 'Het podium is de plek waar ik niet beoordeeld word en vrij kan zijn. Ik heb het nodig om alles eruit te krijgen. Om dezelfde reden neem ik in mijn teksten geen blad voor de mond. Daarin lukt het me makkelijker om rechtuit te zijn dan in het dagelijkse leven. In de toekomst zou ik meer de persoon willen zijn die ik op het podium en in mijn muziek ben.'

Aandacht

Ze is er nog niet helemaal, maar op *Comic Trip*, dat speelser, nostalgischer en minder dramatisch klinkt dan eerder werk, doet ze een aardige poging. 'Het is niet zo gek dat mensen die het podium opzoeken in het gewone leven niet heel extravagant, luid of aanwezig zijn. Toen ik er in mijn puberjaren wat verloren bijliep en het slecht deed op school ging ik veel feesten, nam ik drugs en was ik superluid. Dat veranderde toen ik in een bandje zat, plots een doel voor ogen had, mensen in mij begonnen te geloven en ik applaus kreeg. Een hele opluchting, want ik had maar één plan: zangeres worden. Des te meer ik op een podium kan staan, des te minder behoefte ik voel om elders aandacht te krijgen.' •

ZA – 30 NOV – 20.30

Sylvie Kreusch

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

FAVORIETEN VAN

lyad Bitar

**MOOISTE PLEK
IN SYRIË**Kesab in het
noordwesten.**FAVORIET GERECHT**Kibbeh (gefrituurd,
gekruid gehakt).**MOOISTE HERINNERING
AAN SYRIË**lyad: De start van
mijn eigen bakkerij.
Aseel: De uitreiking
van mijn diploma.

met zijn zakelijke partner, een succesvolle industriële bakkerij in Zellik waar tien mensen werken.

Jezelf vertrouwen

Aseel, de vrouw van lyad, werkte in Syrië als administratief bediende op de afdeling radiologie van een ziekenhuis. Toen de oorlog in Syrië uitbrak, vluchtte zij naar Turkije. lyad leerde haar in 2013 via zijn broer kennen. 'In 2014 trouwden wij en kwam ik naar België. Dit land beviel mij meteen. Ik voelde mij veilig, vrij en gerespecteerd. Dat gevoel wil ik nooit meer opgeven. Mijn echtgenoot en ik zijn ervan overtuigd dat onze kinderen hier een mooie toekomst kunnen opbouwen.'

'Dat onze zonen Emir (6) en Kenan (1 jaar en 7 maanden) in vrede kunnen opgroeien, is voor ons van onschatbare waarde', zegt Aseel. Een nieuw leven in een ander land opbouwen, gaat niet zonder slag of stoot. 'Als je je land verlaat, valt heel je netwerk weg. Je kunt niet anders dan op jezelf vertrouwen en aan jezelf werken, zodat je een stevig fundament hebt waarop je kunt terugvallen.'

De schoonheid van de vrouw

Wat bindt hen nog met hun vaderland? 'Naast onze Syrische familie is dat de poëzie van Nizar Qabbani. Hij was een Syrisch diplomaat, dichter en schrijver. De manier waarop hij over de liefde schrijft, is onovertroffen. Hij ziet de schoonheid van de vrouw en beschrijft dat op een prachtige manier', zegt Aseel. lyad: 'Hij schuwde ook de politieke uitspraken niet en moest daardoor uit Syrië vluchten. De bekende Iraakse zanger Kadim Al Sahir gebruikt meerdere van zijn gedichten in zijn liedjes.'

Welke mooie herinneringen bewaren ze aan hun vaderland? 'Wij hadden er een rijk sociaal leven. Ook al werkten wij hard, wij maakten tijd voor onze familie en vrienden.' Een gewoonte die hen nauw aan het hart ligt, is de ramadan. 'Elk jaar vasten wij dertig dagen. Van zonsopgang tot zonsondergang eten en drinken wij niet. Dat zetten we hier verder. Het gaat over veel meer dan niet eten en drinken. Je wordt ook verondersteld om niet te roddelen en voorbeeldig te leven. Het is een oefening in zelfbeheersing en uithoudingsvermogen. Een uitnodiging om een beter mens te worden.' ●

'Ik wilde een nieuw leven'

lyad Bitar is de trotse oprichter van een industriële bakkerij in Zellik, en de nog trotsere echtgenoot en vader van twee zontjes.

TEKST Nathalie Dirix - FOTO Filip Claessens

lyad Bitar groeide op in Syrië. Zijn verlangen naar een nieuw leven werd aangewakkerd toen hij in 2000 zijn broer bezocht in Antwerpen. 'Hij heeft er een Syrisch-Libanees restaurant. Het viel mij op hoeveel bewegingsruimte hij hier als ondernemer had. In Syrië word je allesbehalve aangemoedigd om je zaak uit te bouwen. Wil je iets bereiken, dan moet je vooral de juiste politieke vrienden hebben.'

Inspirerende vader

Ondernemen zit in het DNA van de familie.

lyads vader had een bedrijf van bakkerijmachines. 'Al op jonge leeftijd hielp ik mijn vader in de zaak. Daar leerde ik de knepen van het vak. Lekker brood maken veronderstelt kennis van voedingsproducten en machines.' Op zijn 20e richtte hij zijn eerste bakkerij op in Syrië. 'Mijn vader heeft mij altijd gesteund. Hij was een man met vele kwaliteiten. Hij leerde mij dat je slechte ervaringen zo snel mogelijk moet loslaten om je energie terug op positieve ervaringen te richten. Als ondernemer is zo'n houding een groot pluspunt.' Vandaag runt Bitar, samen

DE 'Ich wollte ein neues Leben'

Das Unternehmertum liegt in der DNA der Familie von lyad Bitar. Sein Vater besaß in Syrien ein Unternehmen für Bäckereimaschinen. 'Schon in jungen Jahren habe ich meinem Vater im Geschäft geholfen. Dort lernte ich die Kniffe des Fachs. Um leckeres Brot zu backen, muss man sich mit Nahrungsmitteln und Maschinen auskennen.' Mit 20 Jahren gründete er selbst seine erste Bäckerei in Syrien. Heute führt Bitar eine erfolgreiche Großbäckerei in Zellik, die 10 Mitarbeiter beschäftigt.